PRIMORSKI DNEVNIK

Poštnina plačana v gotovini Abb. postale I gruppo - Cena 40 lir | Leto XXI. Št. 33 (6011) | TRST, torek 9. februarja 1965

NOVA NEVARNA IZZIVANJA V JUGOVZHODNI AZIJI

Trije bombni napadi ameriških letal na dve mesti v Severnem Vietnamu

ZDA so poslale v Južni Vietnam bataljon protiletalskih raketnih izstrelkov - Enote Vietkonga izvedle uspešen napad na dve ameriški oporišči - Izjava severnovietnamske vlade - Šastri poziva Johnsona in Kosigina, naj se nujno sestaneta in storita vse za ohranitev miru

SAJGON, 8. — Ameriška in južnovietnamska letala so včeraj in danes izvedla dva napada proti vojaškim napravam v Severnem Vietnamu. Te napade je osebno odobril ameriški predsednik Johnson. Glede včerajšnjega napada so v Sajgonu sporočili, da so «te naprave uporabljali za podpiranje tistih, ki sodelujejo v napadu v Južnem Vietnamu, kamor spadajo tudi napadi, izpeljani proti napravam in osebju na področju Plei Ku in Tui Hoa».

Enote južnovietnamskega osvobodilnega gibanja so namreč včeraj srdito napadle ameriško letalsko oporišče v Plei Ku, oddaljeno 400 kilometrov severno od Sajgona. Pri tem napadu je bilo ubitih osem Američanov, 126 pa je bilo ranjenih. Uničenih je bilo šest helikopterjev, enajst pa poškodovanih. Poškodovana so bila tudi štiri prevozna in štiri vojaška letala. Poškodovanih je bilo tudi 52 hangarjev tega ameriškega oporišča.

Danes so ameriška in južnovietnamska letala izvedla dva napada na vojaške naprave Severnega Vietnama v mestu Vinh Linh. Ameriška letala so sodelovala pri današnji akciji. General Kan je v svojem sporočilu izjavil, da so včerajšnji napad na mesto Dong Hoi v celoti izvedla letala ameriške mornarice. Na vprašanje, ali se predvidevajo drugi napadi na Severni Vietnam, je general Kan odgovoril: «Vietnamske oborožene sile bodo sprejele vsako umestno in primerno pobudo. Za napade smo se odločili, da Hanoju pokažemo, da je Vietnam odločen braniti svojo svobodo».

Današnji napad na Severni Vietnam je sledil napadu južnovietnamskega osvobodilnega gibanja na letalsko oporišče Soc Trang, 140 kilometrov južno od Sajgona. Hanojski radio je sporočil, da je protiletalsko topništvo Severnega Vietnama sestrelilo včeraj štiri letala, danes pa tri pri vsakem od dveh napadov na mesto Vinh Linh, več letal pa je bilo poškodovanih.

Danes so prispeli v Južni Vietnam prvi ameriški elementi prvega bataljona protiletalskih raketnih izstrelkov. Ti oddelki prihajajo iz Okinawe na Japonskem in jih bodo razmestili v Danangu, približno 675 kilometrov severnovzhodno od Sajgona. Ameriška vlada je odobrila evakuacijo ameriških družin iz Južnega Vietnama, ki se bo začela jutri.

Kanadski zunanji minister je izjavil, da kanadska vlada podpira akcijo ZDA proti Severnemu Vietnamu.

Johnsonov posebni svetovalec Bundy se je sinoči vrnil iz Sajgona v Washington in je takoj odšel v Belo hišo, da poroča Johnsonu. V Parizu pa je bila na zahtevo ameriške vlade seja stalnega sveta NATO, na kateri je ameriški predstavnik poročal o dogodkih v Vietnamu.

Medtem poročajo o novem napadu oddelkov južnovietnamskega osvobodilnega gibanja na bataljon vladnih čet blizu Gia Huu. Uradno javljajo, da je bataljon zgubljen, ker mu ne morejo poslati pomoči.

Angleški zunanji minister Stewart je v zvezi z ameriškim napadom na Severni Vietnam izjavil: «V sedanjem trenutku se mi ne zdi, da je zadnji incident povečal nevarnost za britanske državljane v Vietnamu. Če bi bili potrebni ukrepi za zaščito britanskih državljanov v tej deželi, bi jih sprejeli. Ne verjamem niti, da so nedavne akcije povečale nevarnost na tem delu sveta. Opozorile so samo na nevarnost, ki je, na žalost, nekaj časa v ospredju. Britanska vlada je pripravljena pročiti vse ukrepe, ki bi mogli služiti stvari miru, toda ni mnenja, da je v sedanjem trenutku zadostna stopnja sporazuma, da bi bilo moč sklicati novo ženevsko konferenco».

Predstavnik Foreign Officea je popoldne izjavil, da britanska vlada ni bila obveščena o ameriškem sklepu, da napade ozemlje Severnega Vietnama. Dodal je, da je britanska vlada vedno v stiku z Američani in da je bila obveščena o ameriški nameri, da izvede represalijo. V sedanjem primeru pa «je bilo treba odločitev tako naglo sprejeti, da nismo bili prej obveščeni. Isto je treba reči tudi za drugi ameriški napad».

Severnovietnamska vlada je objavila danes izjavo, s katero poziva sopredsednika ženevske konference in vlade držav, ki so se te konference udeležile, naj sprejmejo potrebne ukrepe, da «zvežejo roke napadalcem in zagotovijo strogo izvajanje ženevskih sporazumov in ohranitev miru v Indokini in v jugovzhodni Aziji».

Severnovietnamska vlada obsoja s svojo izjavo, ki je bila objavljena pred današnjim novim napadom, včerajšnje bombardiranje in poudarja, da je ta napad novo vojno dejanje ameriških imperialistov ter očitna kršitev mednarodnega prava in ženevskih sporazumov in izzivanje proti narodom sveta. Severnovietnamska vlada protestira hkrati, ker je ameriška vlada sklenila poslati v Južni Vietnam vojaška ojačenja.

Izjava pravi dalje, da «kljub vsem ukrepom za zaostritev in raztegnitev vojne, se Američani ne bodo mogli izogniti porazu, ki jih čaka v Južnem Vietnamu», in dodaja: «Če si bodo ameriški napadalci upali napasti Vietnamsko demokratično republiko, bodo vsekakor naleteli na močan odpor narodov socialističnih držav in drugih narodov sveta.» Zatem ugotavlja izjava, da so ZDA od 5. avgusta 1946 dalje ne glede na proteste svetovne javnosti, poslale več kakor 20-krat letala in ladje, da izzivajo in sabotirajo Severni Vietnam, ter so hkrati raztegnile vojno na Laos in kršile kamboško ozemlje.

Predsednik indijske vlade Šastri je na kongresu mednarodnih trgovinskih zbornic pozval ameriškega predsednika Johnsona in predsednika sovjetske vlade Kosigina, naj se nujno sestaneta, da poskrbita za ohranitev miru v jugovzhodni Aziji. Šastri je izjavil, da Indija dosledno vodi politiko miroljubnega sožitja in reševanja mednarodnih sporov s pogajanji. Poudaril je, da uporaba vojnih sredstev ogroža svetovni mir, in je nadaljeval: «Zaradi tega nas razvoj v jugovzhodni Aziji zelo zaskrblja. Želim pozvati predsednika Johnsona in ministrskega predsednika Kosigina, naj storita vse, kar moreta, da se zajamči mir. Prepričan sem, da bo zaradi velike privrženosti teh dveh velikih voditeljev stvari miru njun sestanek kmalu mogoč in da bo imel pozitivne rezultate.»

Danes je indijska vlada objavila nov poziv za takojšnjo prekinitev vseh izzivalnih dejanj tako v Južnem kakor v Severnem Vietnamu. Izjava dodaja, da bi ta pobuda ustvarila ugodno ozračje za takojšnje sklicanje konference o Vietnamu, kakršna je bila ženevska konferenca. Po mnenju Indije je taka konferenca bistvene važnosti za mirno in trajno rešitev vietnamskega problema. V zadnjih 24 urah je to že tretja uradna reakcija Indije na dogodke v Vietnamu. Včeraj je Šastri izjavil, da bi se morali vsi tujci umakniti iz Vietnama, davi pa je pozval Johnsona in Kosigina, naj storita vse za ohranitev miru.

DANES

Včeraj so prišle iz Severnega Vietnama zaskrbljujoče novice, da so ameriška in južnovietnamska letala v nedeljo in včeraj izvršila dva napada proti vojaškim napravam v Severnem Vietnamu. Napade je osebno odobril ameriški predsednik Johnson z izgovorom, da so bombardirane «naprave uporabljali za podpiranje tistih, ki sodelujejo v napadu v Južnem Vietnamu, kamor spadajo tudi napadi proti ameriškim napravam in osebju na področju Plej Ku in Tuj Hoa».

Gre torej za maščevalni napad, za nekakšno policijsko akcijo proti suvereni državi, ki ne more roditi drugačnih kot samo slabe posledice z razširitvijo vietnamskega spopada na Severni Vietnam, in sicer prav v trenutku, ko je glavno mesto Severnega Vietnama obiskal sovjetski predsednik vlade Kosigin, glavno mesto Južnega Vietnama pa Johnsonov osebni svetovalec Bundy. Zato je najostreje reagirala na napad najprej moskovska vlada, ki je objavila izjavo, da je prisiljena «skupno s svojimi zavezniki in prijatelji sprejeti nadaljne ukrepe za obrambo varnosti in za okrepitev obrambne sposobnosti Demokratične vietnamske republike» ter da «ničče ne sme dvomiti, da bo SZ to storila in da bo sovejtsko ljudstvo izpolnilo svojo mednarodno dolžnost do bratske socialistične dežele». SZ je že opozorila voditelje ZDA pred poskusi kršitve suverenosti Severnega Vietnama. Zdi se, da si Washington predstavlja, da lahko nekaznovano napada Severni Vietnam... Sovjetska vlada podpisuje severnovietnamsko zahtevo za prenehanje teh dejanj, za spoštovanje sporazumov o Indokini iz leta 1954... Moskovska vlada bo prisiljena intervenirati in nihče naj o tem ne dvomi».

Jugoslovanski tisk pa poudarja, da ameriški napad resno ogroža mednarodno varnost, da je dejanje nasilja, ki objektivno pomeni poskus, da se v praksi preizkusi teorija pristašev «omejene vojne», da gre za nevarno igro z ognjem ter da se mora napad na Severni Vietnam prenehati. Dalje poudarja tisk SFRJ, da gre za napore, da se s pritiskom izsili rešitev vojne v Južnem Vietnamu; dalje, da se vodi v jugovzhodni Aziji sedaj «bitka za čast» z bombniki, ki sejejo smrt po severnovietnamskih vaseh, s čimer se otežkoča politična rešitev tamkajšnjih vprašanj in spodbuja zaostritev, ki v potencirani obliki lahko izzove razširitev vojnega spopada v okvire, ki jih ne bi mogoče omejiti.

V Londonu pa so uradno izjavili, da je bila britanska vlada obveščena o ameriški nameri, da izvede represalijo. Zunanji minister Stewart je rekel, da se mu «ne zdi, da so nedavne akcije povečale nevarnost na tem delu sveta» in da «v sedanjem trenutku še ni zadostna stopnja sporazuma, da bi bilo moč sklicati novo ženevsko konferenco», kot jo je danes ponovno zahtevala severnovietnamska vlada, ki poudarja, da je ameriški napad «novo dejanje ameriških imperialistov ter očitna kršitev mednarodnega prava in ženevskih sporazumov ter izzivanje proti narodom sveta».

Predsednik indijske vlade Šastri pa je pozval Johnsona in Kosigina, naj se nujno sestaneta ter poskrbita za ohranitev miru v jugovzhodni Aziji. Indijska vlada pa je objavila včeraj nov poziv za takojšnjo prekinitev «vseh izzivalnih dejanj tako v Severnem, kot v Južnem Vietnamu».

V Hanoju je proti napadom demonstriralo včeraj več stotisoč ljudi, Kosigin pa je izjavil, da je SZ pripravljena dati Severnemu Vietnamu potrebno pomoč, «če bi si napadalci drznili poseči po njeni neodvisnosti in suverenosti».

Poveljnik ameriških čet v Južnem Vietnamu na položaju med spopadom ameriških čet s četami Vietkonga

PO AMERIŠKEM NAPADU NA SEVERNI VIETNAM

Moskva napoveduje ukrepe za pomoč proti napadu

Kosigin nadaljuje razgovore v Hanoju - Dva govora sovjetskega voditelja

MOSKVA, 8. — Sovjetska vlada je v zvezi z novimi izzivanji ameriških oboroženih sil proti Severnemu Vietnamu objavila izjavo, ki pravi med drugim: «Sovjetska zveza bo prisiljena sprejeti skupno s svojimi zavezniki in prijatelji nadaljnje ukrepe za obrambo varnosti in za okrepitev obrambne sposobnosti Vietnamske demokratične republike. Nihče ne sme dvomiti, da bo Sovjetska zveza storila to in da bo sovjetsko ljudstvo izpolnilo svojo mednarodno dolžnost do bratske socialistične dežele.»

Izjava omenja včerajšnji in današnji ameriški bombni napad na severnovietnamsko ozemlje in pripominja, da sta bombna napada povzročila človeške žrtve, ker so bile zadete civilne stanovanjske hiše in tudi ena bolnišnica. Izjava poudarja, da vse to izziva odločno obsodbo sovjetskega ljudstva in vseh, ki se upirajo imperialističnemu napadu.

Izjava omenja zatem ameriška opravičila in pripominja, da napadi južnovietnamskih patriotov ne opravičujejo represalije proti tretji državi. Zatem pravi izjava, da narodi Južnega Vietnama vodijo pravično borbo proti tuji intervenciji in hočejo sami rešiti svoje probleme brez zunanjega vmešavanja. Borijo se za svojo neodvisnost in jo bodo tudi dosegli.

Izjava se nadaljuje: «Sovjetska zveza je že opozorila voditelje ZDA pred poskusi kršitve suverenosti Severnega Vietnama. Upala je, da bo Washington pokazal čut realnosti do položaja, ki nastaja v Indokini. Vendar pa se zdi, da je bilo to upanje zaman. Zdi se, da se Washington uspava v iluziji, da lahko nekaznovan napada Severni Vietnam. Sovjetska zveza je vedno hotela in hoče normalne odnose z ZDA. Toda to terja enak napor na obeh straneh. Ta napadalna dejanja so v protislovju s številnimi koraki, da bi se izboljšali sovjetsko-ameriški odnosi. Sovjetska vlada podpira stališče Hanoja do ameriškega napada, do vojaških priprav ZDA v Južnem Vietnamu. Sovjetska vlada podpisuje severnovietnamsko zahtevo za prenehanje teh dejanj, za spoštovanje sporazumov o Indokini iz leta 1954. V zvezi z omenjenimi ameriškimi akcijami bo moskovska vlada prisiljena intervenirati in nihče naj ne dvomi o tem.»

Agencija Tass poroča, da je imela sovjetska delegacija, ki jo vodi Kosigin, danes nove razgovore s predstavniki severnovietnamske vlade. Včeraj pa sta se sestala pomočnik sovjetskega ministra za obrambo Veršinin in podpredsednik sovjetskega državnega odbora za gospodarske odnose s tujino polkovnik Sidorovič s severnovietnamskim ministrom za obrambo ter z drugimi severnovietnamskimi vojaškimi voditelji.

Danes je na glavnem trgu v Hanoju nad sto tisoč ljudi demonstriralo proti ameriškim izzivalnim napadom na Severni Vietnam. Podobne demonstracije so bile v drugih severnovietnamskih mestih.

Velika demonstracija proti ameriškim izzivalnim napadom je bila tudi v Pekingu. Udeležilo se je je več sto tisoč ljudi.

Predsednik sovjetske vlade Kosigin je govoril nocoj na večerji, ki jo je priredil sovjetski poslanik v Hanoju. Izjavil je, da so nova napadalna dejanja ameriških interventistov izzvala jezo in ogorčenje vseh poštenih ljudi na svetu. Dodal je, da je s tem nastalo stanje, ki lahko prinese hude zapletljaje, za katere so v celoti odgovorne ZDA. Poudaril je odločno zahtevo za umik ameriških čet iz Južnega Vietnama. Pripomnil je, da Severni Vietnam, Sovjetska zveza, Kitajska in druge socialistične države ne želijo vojne, ter je nadaljeval: «Toda biti moramo budni. Zaradi tega je naša bistvena naloga okrepiti solidarnost in enotnost vseh revolucionarnih narodov.»

Kosigin je govoril tudi včeraj na velikem zborovanju v Hanoju. Izjavil je, da je Sovjetska zveza odločno opozorila ZDA in jo posvarila pred poskusom, da bi začele vojaške operacije proti Severnemu Vietnamu. «Mi smo odločno izjavili, je rekel Kosigin, da Sovjetska zveza ne more ostati ravnodušna do usode bratske socialistične dežele in je pripravljena dati Severnemu Vietnamu potrebno pomoč, če bi si napadalci drznili poseči po njeni neodvisnosti in suverenosti.» Dalje je izjavil, da vodijo ameriški napadalni krogi v Južnem Vietnamu sramotno vojno, da bi zadušili zakonite težnje ljudstva po neodvisnosti in svobodnem življenju ter spremenili Južni Vietnam v ameriško vojaško oporišče, v oporišče kolonializma. Pripomnil je, da se v Južnem Vietnamu pravzaprav uveljavlja večstranska intervencija, brez katere bi se južnovietnamske lutke niti en dan ne obdržale na oblasti. Izjavil je tudi, da sovjetska vlada podpira sklep kairske konference nevezanih držav o sklicanju novega mednarodnega posvetovanja o Indokini, da bi mirno uredili probleme, ki so nastali na tem področju.

Agencija Tass pa je objavila nocoj komentar, v katerem pravi, da je opravičilo, češ da je šlo za povračilne ukrepe, nevzdržno, in pripominja: «Vse ameriške nosilke letal sedmega brodovja, s katerih so odletela letala, ki so izvedla bombne napade, so se zbrale že včeraj ob obali Južnega Vietnama. Ker te ladje na splošno ne operirajo nikoli skupaj in je potrebno nekaj časa, da se zberejo na istem mestu, pomeni, da so to akcijo že zdavnaj pripravili.

Zatem omenja agencija, da so v Washingtonu šele davi javili odhod bataljona protiletalskih izstrelkov v Južni Vietnam in to nekaj ur potem, ko je bataljon že prispel na določen kraj. Tudi to kaže, da so ta sklep že zdavnaj sprejeli.

V TEM TEDNU BO PADLA ODLOČITEV GLEDE VLADE

Razgovor Saragata in Mora z Nennijem pred odločitvijo centralnega odbora PSI

Danes seja vodstva PSI: socialisti na razpotju spričo zaključkov glavnega sveta KD, ki jih ocenjujeta negativno tudi PSDI in PRI - Salizzoni skuša pomiriti in prepričati zaveznike KD - Longo zatrjuje, da je kriza vlade nujna

RIM, 8. — Nadaljnji obstoj vlade, njena manjša ali obsežnejša preosnova in celo kriza sedanje vlade levega centra je v rokah socialistične stranke. O tem bo odločil njen centralni odbor, ki se bo sestal na zasedanje v četrtek; jutri pa bo tajnik PSI De Martino obrazložil na seji vodstva stranke glavne poteze svojega poročila, ki ga bo podal na zasedanju centralnega odbora PSI.

Razen glasila PSI «Avanti!», ki izraža svoje nezadovoljstvo nad zaključki glavnega sveta KD, češ da ni dal odgovora na vprašanje «kako in kakšno stabilnost KD jamči levemu centru za uresničenje njegovega programa», se ves drug tisk razpisuje o tem, da se socialisti nagibajo pretežno k vladni krizi; da te teze ne zagovarja le levica PSI in skupina okrog poslanca Lombardija, ampak da se za to tezo ogreva tudi podpredsednik vlade Nenni, ker da je prišlo do zbližanja med njim in tajnikom KPI Longom, ki je v svojem včerajšnjem govoru v Bariju, ob priliki proslave 44-letnice ustanovitve KPI, ponovil tezo, da je kriza vlade nujna, ker se je KD — s svojimi zaključki na nedavnem zasedanju svojega glavnega sveta — premaknila v desno in da hoče «ponižati in prisiliti v podrejen položaj sile laične in katoliške levice».

Koliko resnice je na vsem tem, zlasti pa glede trditve, ki zadeva podpredsednika vlade Nennija, je težko vedeti; vendar pa je vsekakor zanimiva okoliščina, da je podpredsednika vlade Nennija sprejel danes dopoldne predsednik vlade Moro, zvečer pa še predsednik republike Saragat. Ta dvojni razgovor posredno potrjuje, da obstajajo elementi negotovosti glede stališča Nennija in da sta tako Moro kot Saragat skušala izmenjati z Nennijem poglede na sedanji politični položaj, zlasti ker je znano, kako velik ugled uživa Nenni v svoji stranki in ker ni verjeno, da bi centralni odbor PSI odobril sklep, s katerim bi se Nenni ne strinjal.

Dan pred sejo vodstva PSI in tri dni pred zasedanjem centralnega odbora PSI, ki bo zavzel stališče tako do zaključne resolucije glavnega sveta KD, kakor tudi do vprašanja preosnove ali krize sedanje vlade, so bistvene poteze nesoglasja med KD in njenimi zavezniki sledeče: vse tri stranke (PSI, PSDI in PRI) so soglasnega mnenja, da KD ni dala tistega pojasnila, ki ga je ostal dolžan že lanski kongres KD v Rimu, ko so izvolili sedanji glavni svet stranke, ki ni bil zmožen izvoliti novega vodstva KD z organsko večino v stranki (novo vodstvo je namreč podpirala od zunaj le levica KD); na nedavnem zasedanju glavnega sveta pa so izvolili enotno vodstvo stranke s sodelovanjem predstavnikov vseh struj, ki sicer poudarja zvestobo politiki levega centra, podporo Morovi vladi in uresničenju vladnega programa, vendar pa je v tem vodstvu zastopana tudi struja «Centrismo popolare», ki se ne strinja s to politiko. PSDI in PRI pa sta že izjavila, da je zanju najvažnejše — tudi če se ne moreta strinjati z zaključki glavnega sveta KD — uresničenje vladnega programa in da je treba na tem terenu konkretno preveriti voljo KD in iskrenost njenih izjav. PSDI in PRI sta hkrati proti vsakršni večji preosnovi sedanje vlade, prav tako pa proti vladni krizi, ker da bi to bila najslabša rešitev tudi spričo resnega stanja v gospodarstvu. PSI še ni zavzel svojega stališča do teh vprašanj, razen kritične ocene, ki jo glasilo stranke ponavlja o zaključkih glavnega sveta KD; jutri bo vodstvo PSI povedalo o vsem tem svoje mnenje, dokončno stališče glede tega pa bo sprejel centralni odbor stranke na svojem četrtkovem zasedanju.

Negativno stališče, ki so ga njeni zavezniki zavzeli do zaključkov glavnega sveta, zaskrblja vodilne kroge KD, ki skušajo izpodbiti utemeljenost takega negativnega tolmačenja enotnega vodstva KD. Tudi glasilo KD «Il Popolo» je že poudarilo, da zavezniki ne bi smeli negativno ocenjevati vzpostavitve enotnosti v vodstvu KD, če se je to vodstvo sestavilo ob poudarjanju privrženosti politiki levega centra in uresničenju vladnega programa; tajnik predsedstva vlade Salizzoni, ki je zelo blizu predsedniku vlade Moru, je v svojem včerajšnjem govoru v Riminiju ostro polemiziral z liberalci in jim dejal, da je njihova opozicija sedanji vladi «abstraktna», ker na desnici ni potrebne večine, v centru pa niso na razpolago niti socialdemokrati niti republikanci, če nočemo govoriti o KD; kar pa zadeva zatrjevanje liberalcev, da levi center ni zmožen zoperstavljati se komunizmu, je Salizzoni pripomnil, da «KD ni pripravljena vtihotapiti, pod etiketo protikomunizma, blago reakcionarnega izvora». Salizzoni je hkrati zatrdil, da «obnovljena enotnost KD ni v službi ozkega in slepega konservativnosti niti tiste vrste zmernosti, ki stvarno zanika vsakršno obnovo».

Salizzoni je sicer polemiziral z liberalci, stvarno pa je njegov govor veljal socialistom, ki niso zadovoljni s politično vsebino «obnovljene enotnosti KD». Predvsem socialistom je veljal tudi včerajšnji govor tajnika KPI Longa, ki je govoril med drugim o «vzhičenju konservativnih sil nad zaključki demokristjanskega glavnega sveta», ki ga pripisuje «novi protikomunistični križarski vojni», ki da jo KD napoveduje. Po mnenju Longa je KD danes nezadovalna v primeri s stališčem neapeljskega kongresa: «desničarske sile so vsilile svojo voljo in Lombardi in socialistična levica sta pravilno ugotovila, da je šibka točka demokratičnih sil, ki delujejo v večini, v diskriminaciji nasproti KPI». Longo je hkrati zatrdil, da je KD «dosegla 'prisilno' enotnost in ni več niti avtonomna niti demokratična stranka».

Predlogi U Tanta

NEW YORK, 8. — Glavna skupščina OZN je sinoči nadaljevala delo. Glavni tajnik U Tant je poročal o svojih posvetovanjih in je predlagal, naj bi ustanovili organizem, v okviru katerega bi skupno proučili vprašanje operacij OZN za ohranitev miru, ter je predlagal odložitev dela v pričakovanju nadaljnjih razgovorov.

Predlagal je, naj skupščina še pred prekinitvijo dela odloča o naslednjih točkah: pregled dodatnih kreditov za leto 1964, pregled proračuna za leto 1965, raztegnitev mandata urada OZN za arabske begunce iz Palestine do 30. junija 1966, dokončni sedež mednarodne šole OZN in ukrepi, ki se tičejo konference za trgovino in razvoj. U Tant je opozoril, da zaradi pomanjkanja sredstev ne bo moč letos izvesti vseh predvidenih načrtov.

Na koncu je U Tant pozval skupščino, naj odobri imenovanje Raula Prebitscha (Argentina) za glavnega tajnika stalne organizacije, ki so jo ustanovili na konferenci za trgovino in razvoj. Skupščina bo imela novo sejo v sredo, da odloča o U Tantovih priporočilih.

ALŽIR, 8. — Danes so se v Alžiru sestali predstavniki držav članic pripravljalne komisije za afriško-azijsko konferenco na vrhu, ki bo v Alžiru. Sporazumeli so se, da se bo konferenca začela 29. junija.

e

LETOŠNJI PREŠERNOVI NAGRAJENCI

Mihelič, Skrbinšek, Turk

Ostali nagrajenci: Bevc, Bibič, Bonča, Borčič, Jemec, R. Klopčič, Lajovic, Pavček, Š. Planinc, Rozman, Srebotnjak, Šivic, D. Ulaga, Zdovc in Zlobec

(Od našega poročevalca)

LJUBLJANA, 8. — Na slavnostni akademiji v dvorani Opere Slovenskega narodnega gledališča so bile nocoj ob prisotnosti predstavnikov javnega in kulturnega življenja podeljene letošnje Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada. Podelil jih je predsednik sklada dr. Helij Modic. Prešernove nagrade so prejeli:

slikar France Mihelič, igralec Vladimir Skrbinšek in oblikovalec inž. Marko Turk.

Ustvarjalci z raznih področij pa so prejeli nagrade iz Prešernovega sklada, in sicer: Jože Bevc, Polde Bibič, arh. Miloš Bonča, Bogdan Borčič, Andrej Jemec, Rok Klopčič, arh. Janez Lajovic, Tone Pavček, Štefan Planinc, Smiljan Rozman, Lojze Srebotnjak, Pavle Šivic, Dare Ulaga, arh. Mirko Zdovc in Ciril Zlobec.

Pred podelitvijo nagrad je predsednik dr. Helij Modic imel daljši uvodni govor. Slavnostni govor pa je imel nagrajeni pesnik Matej Bor, ki je v analizi vloge umetnosti v slovenski sodobni družbi izrekel tudi nekaj trpkih ugotovitev. Zatem je simfonični orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Boga Leskovca odigral Srebotnjakovo «Kraško suito» in «Klasično simfonijo» Prokofjeva. Po končanem koncertu je bil v prostorih skupščine SR Slovenije slavnostni sprejem, ki ga je priredil predsednik skupščine Ivan Maček. Poleg nagrajencev so se sprejema udeležili tudi številni kulturni delavci Slovenije.

R. R.

Alicata in Terenzi na obisku v Beogradu

BEOGRAD, 8. — V Beogradu sta bila od 3. do 5. februarja član vodstva in tajništva CK KPI, ravnatelj «Unità» Mario Alicata in vodja sekcije za založništvo CK KPI Amerigo Terenzi. Med bivanjem v Beogradu sta se razgovarjala s članom izvršnega komiteja ZKJ Veljkom Vlahovičem in članom izvršnega komiteja CK ZKJ Mijalkom Todorovičem o družbeno-gospodarskem razvoju Jugoslavije ter o aktualnih vprašanjih mednarodnih odnosov in mednarodnega delavskega gibanja. Sestala sta se z zastopniki delovnega kolektiva industrije traktorjev in motorjev v Rakovici in obiskala pokrajinski komite Zveze komunistov za Vojvodino.

AKRA, 8. — Dva bivša ministra Gane in tri druge osebe so bili danes obsojeni na smrt pred sodiščem v Akri pod obtožbo zarote in izdajstva.

V SFRJ odločno obsojajo maščevalni napad ZDA

«Borba» zahteva naj napadi prenehajo - «Politika» označuje napad kot policijsko akcijo, ki ne upošteva niti ozemeljske celovitosti neodvisnih držav

(Od našega dopisnika)

BEOGRAD, 8. — *Maščevalni napad ameriškega letalstva na ozemlje Severnega Vietnama kot odgovor na uspešen napad enot osvobodilnega gibanja na ameriško oporišče v Južnem Vietnamu, so jugoslovanski politični krogi in javnost sprejeli z zaskrbljenostjo in ga obsodili. Jugoslovanski politični činitelji so že večkrat opozorili na nevarnost, ki jo predstavlja tuje vmešavanje v notranje zadeve vietnamskega ljudstva in poskus, da se z oboroženo intervencijo zatrejo demokratična stremljenja ljudstva Vietnama.*

Ameriški napad na ozemlje Severnega Vietnama obsoja predvsem nocojšnja «Borba» kot dejanje, ki je naperjen proti osnovnim stremljenjem miroljubnega človeštva, ki resno ogroža mednarodno varnost, kot napad na celovitost in suverenost male države, kot dejanje nasilja proti Indokini, ki sta ji z ženevskim sporazumom zajamčena mir in varnost. Oboroženi napad na Severni Vietnam pomeni objektivno poskus, da se vietnamski spopad prenese na širše področje in da se v praksi preizkusi teorija pristašev «omejene vojne». Spričo deejstva, da je do napada prišlo v trenutku, ko je v Hanoju bil sovjetski predsednik vlade Kosigin, piše «Borba», da je to istočasno udarec proti nadaljnjemu popuščanju mednarodne napetosti. Ko izraža zaskrbljenost zaradi «igre z ognjem» v jugovzhodni Aziji, zahteva, «Borba», naj preneha napad na Demokratično republiko Vietnam, naj se države podpisnice ženevske konference o Indokini in nevezane države brez omahovanja zavzamejo v OZN za zagotovitev miru.

«Politika» v komentarju pod naslovom «Nevarna igra z ognjem» ugotavlja, da ni dvoma, da gre za napore, da se s pritiskom — podobno kot v primeru incidenta v Tonkinškem zalivu 5. avgusta lani — izsili rešitev vojne v Južnem Vietnamu, v kateri bi se navzočnost ameriških čet v Južnem Vietnamu tolerirala kot dejanje, do katerega je prišlo na pobudo same vlade v Sajgonu. «Politika» sodi, da kaže, da se je ameriška vlada v brezupnem položaju v Južnem Vietnamu oprijela klasične «policijske akcije», ki ne upošteva niti ozemeljske celovitosti neodvisnih držav jugovzhodne Azije.

«Dogodki v jugovzhodni Aziji so videti kot bitka za čast, zaključuje «Politika». Toda nesrečna je, da se ta bitka vodi z bombniki, ki sejejo smrt po severnovietnamskih vaseh. S tem se otežuje edino mogoča, to je politična rešitev vprašanj držav Indokine. Se več, ta bitka spodbuja zaostritev, ki v potencirani obliki lahko izzove razširitev vojnega napada v okvire, ki jih ne bi bilo mogoče omejiti.»

KARTUM, 8. — Kraljica Elizabeta in Edimburški vojvoda sta prispela danes na štiridnevni uradni obisk v Sudan. To je prvi obisk nekega britanskega vladarja v Sudanu po letu 1912.

Izjava KPI o napadu ZDA na Severni Vietnam

RIM, 8. — V zvezi z dogodki v Vietnamu je tajništvo KPI objavilo nocoj izjavo, ki pravi med drugim, da zaradi neuspeha vojaške intervencije ZDA proti južnovietnamskim partizanskim silam in spričo naraščajočega ljudskega odpora proti sajgonskim vojaškim klikam, se ameriški imperializem zateka k napadu na državo, katere suverenost in neodvisnost jamčijo ženevski mednarodni sporazumi. Izjava dodaja, da razširitev vojne z obupnimi vojaškimi avanturami ovira potrebno sporazumno rešitev v Vietnamu, zaradi česar grozi Aziji in vsemu svetu nevarnost vojne.

Izjava opozarja nato svetovno javnost in vse demokratične sile na resnost položaja, ki ga je ustvarila ameriška napadalna intervencija, in nadaljuje: «Naša dežela ne more ostati brezbrižna do dogodkov, ki ogrožajo pravico narodov do neodvisnosti in mir na svetu. Italijanska vlada ima dolžnost takoj ločiti stališče Italije od napadalne politike, ki jo ZDA vodijo v južnovzhodni Aziji, in sprejeti potrebne pobude, da se doseže, da se zaustavijo vojna dejanja ZDA proti Vietnamski demokratični republiki in da pride do mirne rešitve vietnamskih problemov.» Sporočilo javlja dalje, da bodo parlamentarne skupine KPI zahtevale v parlamentu jasno stališče in jasne pobude vlade. V zvezi s tem so predložili v parlamentu interpelacijo komunistični poslanci Ingrao, Alicata, Pajetta in drugi ter poslanci PSIUP Luzzatto in Vecchietti.

B. R.

DOMOVINSKA KNJIŽNICA - Nova Gorica

Zborovanje, na katerem se je govorilo tudi o kulturni dejavnosti slovenske skupnosti v deželi

Zelo koristna razprava poglavitnih kulturnih delavcev dežele Furlanije-Julijske krajine

Pozdrav deželnega predsednika dr. Berzantija in spodbuden govor odbornika prof. Vicaria - Izvolitev komisij za devet kulturnih panog, ki sestavljajo začasni delovni odbor - Izredno toplo sprejete besede F. Benedetiča in M. Konta Umesten predlog komisije za kulturne krožke sprejet na pobudo prof. U. Vrabca

Kot smo poročali v nedeljski števiki našega dnevnika, je bil v nedeljo v Vidmu napovedani zbor kulturnikov dežele Furlanije - Julijske krajine, na katerem so v splošni razpravi dopoldne in razpravah v devetih komisijah za posamezne kulturne panoge popoldne, izvolili začasni odbor, ki je sestavljen za posamezne panoge takole:

1. **Prosvetna društva in krožki:** odv. Antonio Di Giacomo iz Trsta, dr. Bruno Malattia iz Pordenona, dr. Italo Querini iz Gorice, prof. Carlo Schiffrer iz Trsta in dr. Ezio Terenzani iz Vidma.

2. **Ladinska in tržaška kultura:** Renato Appi iz Pordenona, prof. dr. Giulio Cervani iz Trsta, dr. Luigi Ciceri iz Vidma in dr. Massimo Portelli iz Gorice.

3. **Založni tvo:** dr. Nino Del Bianco iz Vidma in dr. Amelia Gruber-Benco iz Trsta.

4. **Kulturne ustanove:** dr. Stelio Crise iz Trsta, dr. Guido Manzini iz Gorice, prof. Carlo Guido Mor iz Vidma in prof. Pietro Nonis iz Pordenona.

5. **Šolstvo:** prof. Armando Bortolotto iz Vidma, ing. dr. Luigi Dalla Rossa iz Trsta, prof. Giuseppe Pecorari iz Gorice in dr. Gianni Giuliani iz Pordenona.

6. **Slovstvo in sodobna umetnost:** prof. Domenico Cerroni Cadoresi iz Vidma, prof. Leonardo Ferrero iz Trsta, Arturo Manzano iz Vidma, prof. Marcello Mascherini iz Trsta, prof. Bruno Mayer iz Trsta, prof. Fulvio Monai iz Gorice in prof. Luigi Serena iz Pordenona.

7. **Muzeji in razstave antične umetnosti:** prof. Giulio Montenero iz Trsta, dr. Aldo Rizzi iz Vidma, prof. Sergio Cavana iz Gorice in prof. Virgilio Tramontin iz Pordenona.

8. **Spomeniki in pejsaž:** Grof Gugleimo Coronini iz Gorice, prof. Giancarlo Menis iz Vidma, prof. Pio Montesi iz Trsta in arh. Isidoro Martin iz Pordenona.

9. **Gledališče, kino in glasba:** Alfio Cantelli iz Gorice, dr. Stello Rosolini iz Trsta in dr. Federico Esposito iz Vidma.

Zboru je predsedoval znameniti profesor iz Karnie sen. Gortani s pomočjo tajnika pripravljalnega odbora za organizacijo tega važnega zborovanja dr. Terenzanija, ki je prijazno sprejel tudi prof. Ubalda Vrabca, predsednika Slovenske prosvetne zveze in Filiberta Benedetiča, tajnika Slovenskega gledališča ter ju po posredovanju dr. Aurelie Gruber-Benco iz Trsta vključil med delegate zbora, tako da sta se mogla udeležiti najprej dopoldanske splošne razprave, popoldne pa tudi razprave po komisijah skupaj s predsednikom p.d. «Ivan Trinko» iz Čedada, ki so ga vključili med delegate že prej predstavniki videmskih prosvetnih društev in krožkov. Dopoldne je med drugimi spregovoril Filibert Benedetič, ki je dejal:

«Kot slovenski pesnik, ki živi na zemlji, užaljeni in problematični, pa tudi «muhasti», kot je to napisal Saba, zaradi sovraštva in zagrenjenosti, zaradi igre usode in njenega posebna položaja, in kot Slovenskega gledališča iz Trsta, ki ga imam čast predstavljati na zastopnik tem zboru, ki združuje najvidnejše predstavnike dežele Furlanije-Julijske krajine, skupaj z Ubaldom Vrabcem, skladateljem in predsednikom Slovenske prosvetne zveze, se zahvaljujem organizatorjem, ki so nam omogočili nastop in pozdravljam vse navzoče.

Če so organske plasti nekega prebivalstva, živečega na takem ozemlju, kakršno je naše, različne narave, je očitno, da se ne moremo razumeti samo s kretnjami, kajti včasih se lahko zgodi, da mahajoč pademo v nesporazum in da se tako sploh ne razumemo. Torej se bomo skušali izogniti nevarnosti s tem, da sprejmemo kot splošno veljavno načelo dialog, dialog na ravni, katerega prvi pogoji imajo svoj izvor v neizpodbitnih principih kulture v znamenju človeškega dostojanstva.

V tako kratkem nastopu, kakršen je lahko pričujoči, je skoraj nemogoče opisati, vsaj približno sliko kulturnega življenja Slovencev v Italiji, s težavami, ki so bile zaradi različnih zgodovinskih kontingenc vzrok zelo hudih dogodkov za vse, za usodo naroda, zakoreninjenega na robu med dvema svetovoma; je skoraj nemogoče povedati tesnobo pesnika, ki je prisiljen izpovedati našo diasporo, v skupni noti vse poezije, slovenske, italijanske, furlanske, od Istre, od Trsta do Gorice, do Nadiže in Furlanije.

Želja po skupni govorici, ki je mogoča skoraj samo v svetu kulture, hoče poudariti hotenje po zrušenju zidov, vsiljenih z raznimi mejami, rasnimi in kastnimi, kampanilističnimi v sferah ekonomskih interesov, mejami predsodkov in provincialnih kompleksov.

Kot predstavnik Slovenskega gledališča iz Trsta, ki je od leta 1945 do danes z 2480 predstavami postavilo na oder 150 del, med katerimi 24 italijanskih avtorjev, s katerimi smo gostovali tudi po Jugoslaviji, izrekam na tem zboru sveto željo, da pridemo do skupne osnove, ki naj bi nas vse združila v imenu umetniške plemenitosti, ki pa ne more biti antikultura; kot pesnik pa vas vse pozivam, da sprejmete našo zemljo kot stično točko, kot most, ki naj bi izpričala poštenost vseh onih, ki se borijo za skupni ideal: kulturo.»

Benedetičeve besede so navzoči izredno pazljivo poslušali in še bolj navdušeno pozdravili. Za njim je govoril Mario Kont, ki je dejal:

«Naše prosvetno društvo nosi ime Ivana Trinka, velikega moža nadiških dolin, človeka kulture in humanista, saj je bil pesnik in pisatelj, slikar in skladatelj, pisec razprav o svoji ožji domovini in pedagog.

V svojih pesmih in spisih je izpričeval veliko ljubezen do skope domače grude, do ljudi, ki se dolga stoletja mučijo po njenih grapah in do njihovega jezika, ki je bil hkrati njegov materin jezik. Njegova ljubezen do materinega jezika je bila zato večja, ker se je moral omejevati med zidove domačij. Slovenske pesmi je začel zlagati že v semenišču in so jih objavljale literarne revije, v letu 1897 je izšla v Gorici prva njegova pesnika zbirka v knjižni obliki.

Naše društvo je po vzgledu tega velikega moža nastalo iz ljubezni do naših dolin, do našega človeka, ki mora z nadčloveškimi napori zemlji jemati vse, kar nam lahko da. In tega je zelo malo. Tako malo, da ga peha v tujino za kruhom, a ga hkrati vabi k sebi nazaj.

Ivan Trinko nam je za vzgled ljubezni do materine govorice. Kakor ni bil on deležen niti ene ure pouka v svojem jeziku, a je že v dijaških letih z vztrajnostjo spoznal do vseh globin književni slovenski jezik in njegovo kulturo, tako smo člani našega društva knjižno obliko jezika, ki ga govorimo doma, spoznali izven šole in mnogi v svojih zrelih letih.

Ni dano vsem našim bratom, da bi se v razmerah, v katerih živimo, sami naučili to, kar se je naučil Ivan Trinko sam, ali mnogo njegovih sobratov in redki posamezniki. Naše društvo si je zato zadalo nalogo, da jeziku, ki ga naši ljudje govore doma, posreduje besedo ljubezni in poguma in tako tudi razkriva kulturno bogastvo, ki so ga ustvarili njihovi bratje v jeziku in človeštvu na splošno. S tem se bo ustvarjala zavest naših ljudi, da so enakovredni ostalim državljanom, ker je po našem mnenju plemenita, humana in demokratična težnja; poglabljalo se bo prepričanje v pravičnost teženj po priznanju enakopravnosti, ki naj bi se v prvem stadiju omejila zgolj na to, da bi naši otroci v šolah spoznali osnove materinega jezika.

Mario Kont je svoj govor takole zaključil:

«Naše društvo ima sedež v Čedadu, kjer je sicer majhno število naših bratov — so predvsem priseljenci iz hribovskih krajev — toda je to mesto stekališče in naravno središče nadiških dolin. Pred letom smo si omislili skromen sedež, kjer se zbirajo naši člani ob kulturnih prireditvah in si izposojajo slovenske knjige. Kot vidite, je pri nas vse skromno, kakor so skromne naše moči, zato v teh plemenitih naporih pričakujemo predvsem moralne podpore vseh kulturnih organizacij in ustanov v naši deželi, kar je tudi v skladu s četrto točko splošnih zaključkov zasedanja, ki je bilo v Trstu lani v aprilu.»

Ob začetku je med drugimi zborovanje pozdravil predsednik deželnega odbora dr. Berzanti, ob zaključku splošne razprave pa prof. Vicario, deželni odbornik za šolstvo, ki je v daljšem govoru obljubil vso skrb deželne uprave za kulturo. Med ostalimi, ki so se udeležili razprave so bili: dr. Caracci, ki je obrazložil potrebe raziskovalcev jam, dr. Guido Commessatti, ki je poudaril predvsem nujno potrebo, da se pobija analfabetizem v deželi; prof. Leonardo Ferrero, dekan tržaške filozofske fakultete je poudaril važnost tržaške univerze za deželo in predlagal ustanovitev deželne založbe; dr. Nino Del Bianco, videmski založnik, je pozval predvsem vse navzoče, naj bi v resnici čimveč storili za kulturo — z dejanji in ne samo z besedami; dr. Guido Botteri iz Trsta je obrazložil svoje mnenje, naj se na tem zboru ne bi še izvolil noben odbor, temveč naj bi se predstavniki kulturnih ustanov prej še večkrat sestali; dr. Aurelia Gruber-Benco pa je odločno zagovarjala sklep pripravljalnega odbora, da se tak odbor izvoli, kar je bilo tudi storjeno. Razprave so se udeležili tudi drugi številni govorniki in eden izmed njih je še posebej pohvalil govora F. Benedetiča in M. Konta, ki sta bila po njegovem mnenju edina, ki sta spadala po svoji vsebini res v splošno debato.

Omenjeni predstavniki treh slovenskih kulturnih ustanov so se udeležili nato popoldne razprave v dveh komisijah. Prof. U. Vrabec in M. Kont sta sodelovala v komisiji za prosvetna društva, kjer sta bila zelo prisrčno sprejeta. Na predlog prof. U. Vrabca naj bi se vključil v začasni odbor tudi predstavnik slovenske manjšine, je komisija po stvarni in umirjeni razpravi soglasno sklenila, da se v njene sklepe vnese tudi priporočilo v smislu Vrabčevega predloga. F. Benedetič pa je sodeloval v komisiji za gledališče, kino in glasbo.

Med zborovalci so bili tudi nekateri parlamentarci, in sicer poslanec Mario Lizzero (KPI), posl. Vittorio Marangone (PSI), ki je tudi na zborovanju govoril ter poudaril nujnost, da se zlasti univerze oskrbijo z vsemi potrebnimi sredstvi, ter posl. Bologna (KD). Njihova navzočnost je dala zborovanju še večji poudarek.

Vsekakor je bil v Vidmu v nedeljo storjen precejšnji korak naprej glede skupne govorice in skupnih zahtev najvišjih kulturnih predstavnikov dežele. Sklepi, ki jih bo formuliral izvoljeni začasni odbor, pa bodo podlaga za nadaljnje enotne kulturne akcije v deželi.

Predstavniki SKGZ, SG in GM v razgovoru z ministrom Corono

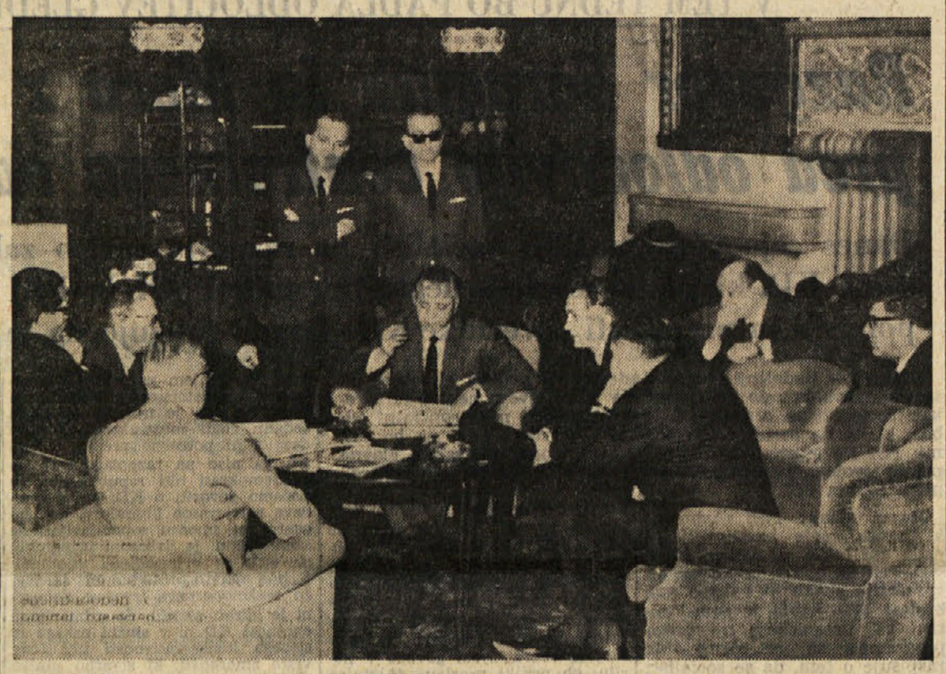

Socialistični minister za turizem in predstave Achille Corona je v nedeljo dopoldne v hotelu «de la Ville» uradno sprejel predstavnike SKGZ in dveh včlanjenih organizacij: Slovenskega gledališča in Glasbene Matice. Ministra je pozdravil predsednik Boris Race in se mu zahvalil za vse dosedanje prizadevanje, nato pa ga je opozoril na nekatera še vedno nerešena vprašanja obeh ustanov. Minister je v odgovoru zagotovil svoje zanimanje in govoril o konkretnih naporih za postopno reševanje vprašanj v okviru splošnih demokratičnih naporov.

Minister je dopoldne sprejel tudi delegacijo hotelirjev, katere je vodil Geppi in ki so mu obrazložili potrebe te kategorije. Ob 11. uri pa je minister obiskal Verdi, kjer mu je župan pojasnil, da je bila občina prisiljena zagotoviti posojilo tržaške hranilnice, da je bilo tako omogočeno delovanje te ustanove. V tej zvezi je minister priznal, da je državna podpora premajhna tudi zato, ker je uprava Verdija varčno gospodarila in ni predlagala tako negativnih proračunov, kot so jih druga operna gledališča. Zato je tudi takoj odobril izredni prispevek v znesku 50 milijonov lir za kritje proračuna v letu 1964 poleg že redno odobrene subvencije 188 milijonov lir.

Na sliki: v sredini socialistični minister Achille Corona, v ozadju stojita generalni ravnatelj De Blase in generalni nadzornik Lopez v razgovoru s predstavniki SKGZ. Razgovoru je prisostvoval tudi tajnik tržaške federacije PSI Arnaldo Pittoni.

Z NAPERJENIMI PIŠTOLAMI V ROKAH

Maskirani banditi vdrli v podružnico hranilnice

Odnesli so 15 milijonov lir in se odpeljali z avtom «Giulia TI»

MESTRE, 8. — Trije s pištolami oboroženi možje so vdrli v podružnico beneške hranilnice in so odnesli 15 milijonov lir, nato pa so zbežali z avtomobilom «giulia TI». Banditi so vdrli v banko skozi službeni vhod. Počakali so uradnika, ki je hotel zapreti rolo. Presenetili so ga in so mu potisnili pištolo v hrbet in ga prisilili, da je pozvonil. Ko so uradniki v notranjosti odprli vrtaa, so vdrli v poslopje banke, kjer so bili: ravnatelj, trije uradniki in funkcionar, ki je prišel, da bi dvignil denar in menice. Vsi so se morali vleči na tla, nakar so banditi odtrgali telefone in se polastili vsega denarja. Končno je eden izmed banditov ustrelil proti telefonu ravnatelja, ki pa ga ni zadel. Banditi so imeli na glavah ženske nogavice, da jih ne bi mogli uslužbenci spoznati.

Banditi so vdrli v banko ob 18.25, ko pred banko ni več stražil karabinjer, ki je bil na stražnem mestu do 16.30.

Vrata brez ključa

NEW YORK, 8. — Neki new-yorški izumitelj je odkril nov način zapiranja in odpiranja vrat s pomočjo žepnega radioaparata. Gre za majhno oddajno postajo, ki oddaja značilne znake na dveh različnih valovnih dolžinah in ki je povezana s sprejemnikom, ki je nameščen v vratih. Ko se pritisne na kljuko, se postaji avtomatično «povežeta» in vrata se odpro. Mali oddajnik je lahko pri vsej operaciji mirno v žepu ali v torbici.

PO PREUČITVAH ITALIJANSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE

Predlogi za znižanje števila in reorganizacijo škofij v Italiji

Sedaj je v Italiji kar 322 škofij in med njimi 34 z manj kot po 30.000 prebivalcev - Izvajanje reforme bo trajalo najmanj 10 let

VATIKAN, 8. — Kongregacija, ki se ukvarja z ustanavljanjem in upravljanjem škofij je pozvala italijansko škofovsko konferenco, da predloži predloge in preučitve v zvezi z znižanjem števila škofij v Italiji. Škofovska konferenca pa je isti predlog predala osemnajstim škofovskim okrožjem, ki so preučile predvideno znižanje in celotno preučitev poslale škofovski konferenci ter končno kongregaciji, ki bo sedaj izdelala načrt reforme v soglasju z italijansko vlado. Izvajanje te reforme bo lahko seveda samo postopno in bo trajalo najmanj deset let.

Preveliko število škofij v Italiji in nujnost njih združitve je bila na dnevnem redu že med pogajanji za lateranske pakte in predvideva člen 16 ustanovitve mešanih komisij ter reorganizacijo škofij, ki naj po možnosti odgovarjajo pokrajinam. Kljub točnim določilom ni bilo ničesar storjenega zaradi nasprotij med Vatikanom in državo in kasneje zaradi vojne. Prvi je po 35 letih govoril o tem vprašanju papež Pavel VI. 14. aprila 1964, ko je sprejel italijanske škofe in kasneje novembra, ko je sprejel italijanskega veleposlanika v Vatikanu.

V Italiji je sedaj 322 škofij na 52 milijonov prebivalcev, medtem ko je po uradnih podatkih za 1964. leto v Franciji 88 škofij na 43 milijonov katoličanov, v Španiji 65 (30 milijonov), v Nemčiji 23 (24 milijonov), v ZDA 136 (40 milijonov). Največja razlika pa je tudi v neravnovesju med severom in jugom. Na severu je 64,5 odst. vsega italijanskega prebivalstva in samo 22,5 odst. škofij, medtem ko je na jugu 45 odst. škofij in 36,5 odst. prebivalstva. V Italiji je sedaj 34 škofij z manj kot 30 tisoč prebivalci, 71 z manj kot 50 tisoč in 147 z manj kot 100 tisoč. Reforma zato predvideva znatno znižanje števila škofij, s čemer naj se mnogo prihrani in naj škofije načeloma sovpadajo s pokrajinami.

Mc George Bundy (v profilu), poslanec predsednika Johnsona, ameriški general William Westmoreland in vietnamski general Nguyen Khan med nadzorstvom po napadu na oporišče Pleiku

Mesghetz še vedno v bolniškem oddelku

MILAN, 8. — Giuseppe Mesghetz je še vedno v bolniškem oddelku zapora San Vittore in ga bodo v kratkem operirali, da mu odstranijo zrna, s katerimi so ga agenti ranili v petek, ko je hotel zbežati iz kvesture in ranil nekega agenta. Čim bo njegovo zdravstveno stanje boljše, ga bodo soočili z uslužbenci posojilnice v Rho, kjer so banditi 5. januarja oropali 14 milijonov lir. Uslužbenci so mnenja, da so prepoznali Mesghetza v roparju oboroženem s pištolo in ki je s kopitom udaril nekega uslužbenca. Takrat je bil ropar obrit, medtem ko ima sedaj Mesghetz brado in brke

47 tisoč smrtnih nesreč lani v ZDA

NEW YORK, 8. — Lansko leto je v prometnih nesrečah izgubilo življenje v ZDA nad 47 tisoč oseb. Tako poroča «National Safety Council», ki dodaja tudi, da je bila materialna škoda pri teh nesrečah nad 8 milijard dolarjev.

Število lanskoletnih smrtnih žrtev pri prometnih nesrečah je za 10 odst. višje kot leto prej. Istega leta pa je bilo huje ali laže poškodovanih nad milijon oseb.

V razmerju s prebivalstvom so največ prometnih nesreč s smrtnimi žrtvami našteli v državi Nevada, kjer je bilo na 100.000 prebivalcev kar 52 smrtnih primerov, najmanj v Rhode Islandu z 10 žrtvami, povprečje pa šteje 25 smrtnih primerov na 100 prebivalcev.

M. Bor in F. Mihelič redna člana SAZU

LJUBLJANA, 8. — *Slovenska akademija znanosti in umetnosti je imela v soboto dopoldne svojo redno letno skupščino. Na dnevnem redu so bila vprašanja, ki neposredno zadevajo delo te najvišje slovenske znanstvene ustanove in pa njeno vlogo pri splošni organizaciji in poteku znanstveno raziskovalnih prizadevanj. Skupščina je tudi izvolila za redna člana SAZU pesnika Mateja Bora in slikarja Franceta Miheliča ter za zunanjega dopisnika člana paleontologa dr. Otmarja Kühna z Dunaja.*

Predsednik SAZU Josip Vidmar, je na skupščini poročal o razvoju prizadevanj, da bi dobile akademije — z novimi zakoni, ki se nanašajo na to področje in ki so v pripravi — ustrezno mesto in poudarek v celotnem znanstvenem življenju. Razprava je v tej zvezi opozorila na nekatere bistvene splošne vidike organiziranega pospeševanja znanstvenega dela, ki v praksi niso dovolj upoštevani.

Skupščina je ugotovila, da poslovanje Akademije izredno ovira prostorska stiska. Takšne njene institucije, kot so arheološka sekcija, orientalistični inštitut, inštitut za slovenski jezik in terminološke sekcije, se nahajajo v nevzdržnih pogojih. Zaradi pomanjkanja prostora je mnogo dragocenega znanstvenega gradiva nečostopno in dejansko nezavarovano. Konkretna rešitev se ponuja v neposredni soseščini sedeža Akademije, v hiši na Novem trgu št. 5, za katero se SAZU ob podpori izvršnega sveta SRS že dalj časa pogaja z občino Ljubljana-Center. Čeprav je bil že dosežen zadevni principialni sklep, občinski organi odlagajo tako perečo realizacijo.

Z raznih strani je bila Akademija spodbujena in naprošena, da s svojo pristojnostjo in avtoriteto precizira in razmeji pojma znanstvenega in raziskovalnega dela. Ker je od obsega in značaja teh pojmov odvisna tudi splošna organizacija znanstvenih oziroma raziskovalnih prizadevanj, je skupščina imenovala posebno komisijo, ki bo vodila zadevno diskusijo najprej v okviru Akademije, pozneje pa tudi v širših znanstvenih krogih in v javnosti.

Raziskave Jadranskega morja

ANCONA, 8. — V pristanišče je priplula ladja «Andromede» last francoske geofizikalne družbe. Na ladji so tehniki za podmorska raziskovanja s pomočjo sizmičnih poskusov z eksplozijami. Strokovnjaki bodo skušali ugotoviti, če so na dnu Jadranskega morja v resnici nahajališča nafte.

Letalo «DC-7» treščilo v Atlantik

Na letalu je bilo 83 potnikov

NEW YORK, 8. — Ameriško letalo «DC-7» last družbe «Eastern airlines» je treščilo v Atlantik okoli 25 km od New Yorka. Na krovu letala je bilo 83 oseb. Vest o nesreči so potrdile ameriške obmejne straže.

Policija na letališču Kennedy v New Yorku je sporočila, da je bila prekinjena radijska zveza med letalom in kontrolnim stolpom ob 18.32 (kar odgovarja 0.32 9. februarja po italijanski uri).

Val mraza zajel vzhodno Jugoslavijo

V Črni gori zabeležili minus 25 stopinj in do 50 cm snega

BEOGRAD, 8. — Val mraza je zajel vzhodne predele Jugoslavije: Srbijo, Makedonijo in Črno goro. V Črni gori so zabeležili temperaturo — 25 stopinj. Tudi na obmorskem področju Črne gore, ki je poznano po svoji mili klimi, je temperatura padla pod ničlo. Povsod pada sneg, ki je na številnih področjih dosegel 50 cm. Prevozne so samo glavne ceste, na katerih stalno delajo delavske skupine s čistilci snega.

V Beogradu že več ur sneži, vendar so ceste prevozne. Maksimalna temperatura je bila 5 stopinj. Po predvidevanjih meteorologov bodo mraz in snežni meteži trajali še nekaj dni.

Zbližanje med sindikalisti SFRJ in Lat. Amerike

BEOGRAD, 8. — Predsednik Zveze sindikatov Jugoslavije Svetozar Vukmanović se je danes po obisku zveze sindikatov Argentine, Urugvaja, Čila, Venezuele in Mehike, vrnil v Beograd. Na poti v domovino se je Vukmanović zadržal nekaj dni v New Yorku, kjer se je sestal s sindikalnimi voditelji Amerike. Obisk Vukmanovića v omenjenih ameriških državah je prispeval k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in razumevanju jugoslovanskih sindikatov s sindikati Latinske Amerike in pomeni velik korak na poti vzpostavitve enotnosti v mednarodnem delavskem gibanju.

Med bivanjem v državah Latinske Amerike so predsednika sindikatov Jugoslavije Vukmanovića sprejeli predsedniki Mehike Argentine, Čila in Venezuele. V izjavi novinarjem je Vukmanović dejal, da je njegov obisk, ki je bil sindikalnega značaja, presegel okvire mednarodnega sodelovanja in dodal, da se je sestal in razgovarjal z uglednimi državniki in politiki raznih strank tako o sindikalnem kot o političnem sodelovanju.

«NE UBIJAJ SLAVCA»

«Ne ubijaj slavca, kajti slavci nam pojo v zabavo. Ničesar drugega ne delajo. Ne objedajo nasadov in vrtov, ne gnezdijo v kozolcih, toda srce si izpojo za nas. Zato je greh ubiti slavca.» Ta misel, zapisana v romanu, predstavlja idejo romana, ki je prelepa pripoved o dobrem človeku, o veri v vse dobro v človeku in prepričljiv nauk, da je treba spoštovati sočloveka ne pa ubijati slavca, morda tihega soseda, ki je vedno pripravljen vse žrtvovati za pravičnost, morda za poštenega črnca, ki je z dobrosrčnostjo pomagal belemu dekletu, ne da bi pri tem pomislil, kako nevarno utegne biti zanj tako pomaganje spričo prepričanja belcev, češ da nobenemu črncu ni mogoče zaupati belih žena.

«Ne ubijaj slavcev» to je torej simbolični naslov romana, ki ga je napisala mlada ameriška pisateljica Harper Lee in zanj prejela najvišje ameriško literarno priznanje — Pulitzerjevo nagrado. Zato je bil ta roman preveden že v mnogo tujih jezikov, doživel je tudi upodobitev v filmu in prav čudno je, da ga toliko časa nismo dobili v slovenščini. Zdaj je to zamudo popravila Pomurska založba, ki je delo izdala v tekočem prevodu Janeza Sivca in primerni opremi Lidije Osterc. Z njim smo vsekakor dobili enega najboljših mladinskih romanov, kar jih je pri nas izšlo v zadnjem času, roman, ki pa bo veliko povedal tudi odraslim bralcem.

Roman «Ne ubijaj slavcev» se dogaja v Alabami, v eni izmed držav ameriškega juga, kjer so v času, ko se zgodba dogaja, bili še močno živi in aktualni rasistični problemi in kjer je vladala velika revščina in tudi zaostalost. Zgodbo pripoveduje devetletna Scout, hčerka odvetnika v malem podeželskem mestecu, ki skupno s svojim štiri leta starejšim bratom Jemijem doživlja brezskrbno mladost v domači hiši. Obenem pa se počasi seznanja tudi s problemi življenja okoli sebe. Tako je zgodba romana v začetku pripoved o mladostnih dneh male deklice, ki pripoveduje o svojih otroških igrah, zabavah, o ljudeh svoje okolice. To je svet njenega očeta Atticusa, preudarnega in razumnega odvetnika, svet njihove črnske gospodinje Calpurnije, vzgojiteljev in puritanskih, ozkosrčnih meščanov. Iz te pripovedi o otroških igrah in brezskrbnih dneh na preide pripoved v svet življenjskih problemov, predvsem v problem rasne diskriminacije, ki predstavlja enega temeljnih problemov ameriškega juga. Črnec Tom Robinson je obtožen posilstva belega dekleta. Na obravnavi ga brani dekličin oče, kar mu someščani mučno zamerijo. Pri tem pa Atticus, ki vzgaja oba otroka k poštenju in pravičnosti in v duhu spoštovanja vseh ljudi ne glede na vero in raso, doživi poraz. Njegov klient je kljub temu, da ni nobenih dokazov za črnčevo krivdo, obsojen, njegova dva otroka pa zadene maščevanje nestrpnega človeka, vendar se na koncu vse srečno zaključi. Oba otroka, ki sta v dneh preizkušnje ostala trdno na očetovi strani, sta po vseh teh dogodkih samo še bolj moralno obogatena, polna novih izkušenj in spoznanj, pri čemer se razjasnijo tudi nekatere skrivnosti, ki so prej begale in vznemirjale njun duševni svet.

Ta roman o rasni diskriminaciji je vsekakor odlično delo. Ne samo zaradi idej in moralnih vrednot, temveč tudi zato, ker je odlično napisan. Vseskozi se prijetno bere, mestoma je celo napet, ideja sama pa je podana nevsiljivo, spretno in prepričljivo. Roman je bogat v pogledu otroške psihologije in razodeva dobro poznanje otroške duševnosti. Zato lahko označimo roman kot odlično delo, celo več, kot pravo doživetje in biser mladinske literature, čeprav ni namenjen samo mladim, temveč tudi odraslim bralcem.

Sl. Ru.

PO VZORCU BONCEV IZ VIETNAMA

Egipčanski igralec se je skušal zažgati

Prijatelji so ogenj pravočasno pogasili in mu rešili življenje

MUENCHEN, 8. — Egipčanski igralec 31. letni Abbas Antar je povabil prijatelje v prostore univerze na svojo «predstavo». Igralec je imel najprej ogorčen govor v arabščini proti Veliki Britaniji, Franciji in Izraelu, nato pa je v nemščini povedal, da se bo polil s parfemom. Polil pa se je z vnetljivo tekočino, ki jo je nato prižgal. Prijatelji pa so mu hitro priskočili na pomoč, pogasili so ogenj in so ga odpeljali v bolnišnico. Zdravniki so povedali, da je igralčevo življenje izven nevarnosti, zdraviti pa se bo moral več mesecev, ker je močno opečen.

Ravnatelj neke filmske družbe, ki snema dokumentarne filme, je povedal, da je igralec najbrž hotel dokazati svojo lojalnost do Nasserja, ker naj bi menda imel težave z egipčansko vlado zaradi nekih filmov, ki jih je pred dvema letoma posnel o egipčanski vojski in zaradi česar naj bi zapustil Egipt.

Radioaktivnost v severni Aljaski

NEW YORK, 8. — Eskimi iz severne Aljaske imajo v svojem organizmu za dvakrat toliko radioaktivnih sesedkov, kot so jih imeli pred dvema letoma, ko so ZDA in Sovjetska zveza prenehali vršiti atomske poskuse. To je ugotovila znanstvena odprava ameriške komisije za proučevanje jedrske sile. Podatki pa so bili objavljeni v reviji *«Science»*, glasilu ameriškega združenja za napredek znanosti.

Radioaktivni sesedki, ki so jih odkrili v organizmu Eskimov, sestojijo iz cezija 137, ki ga vsrkavajo med rastjo razne vrste mahovja, ki ga jedo severni jeleni, Eskimi pa z mesom severnih jelenov uživajo tudi cezij 137.

NEW YORK, 8. — Po ugotovitvah, do katerih je prišla pri referendumu ameriška ustanova *Gallup*, je še vedno 45 odst. Američanov, ki so za smrtno kazen, ko gre za morilce, vendar je ta visoki odstotek veliko nižji, kot je bil pred dvanajstimi leti. Zadnji, to je sedanji referendum o smrtni kazni za morilce je dal sledeče rezultate: 45 odst., za smrtno kazen, 43 odst. proti njej, 12 odst. pa neopredeljenih. Pred petimi leti pa je bil odnos sledeč: 51 odst. za smrtno kazen, 36 odst. proti; leta 1953: 68 odst. anketiranih Američanov je bilo za smrtno kazen, 25 odst proti njej, ostali pa so bili neopredeljeni.

Slovenske nižje srednje šole s Tržaškega so v Kulturnem domu proslavile Prešerna

Pogled na dvorano Kulturnega doma, ki so jo včeraj na proslavi slovenskega pesnika Franceta Prešerna napolnili dijaki slovenskih nižjih srednjih šol. O pesniku je spregovoril prof. Artač. Proslave sta se udeležila tudi šolski skrbnik dr. Tavella in konzulent za slovensko šolo dr. Baša

Združen pevski zbor z nižjih srednjih šol v Dolini in pri Sv. Ivanu, ki je nastopil na proslavi

Baritonist Dario Zlobec je ob spremljavi prof. Gojmira Dem arja zapel Prešernovo «Kam» in «Mornar»

Tudi slov. višješolci so včeraj priredili proslavo. Na sliki ženski zbor dijakinj z učiteljišča in trgovske akademije, ki je nastopil na Prešernovi proslavi v telovadnici slovenske šole pri Sv. Ivanu

KAJ JE POVEDALA ZADNJA ANKETA

Francoska mladina se razmeroma malo ukvarja s politiko

Odnos politične usmerjenosti pa je skoraj enak kot pri odraslih

PARIZ, 8. — «Mladina in politika» je bila tema, s katero so se v francoskem inštitutu za proučevanje javnega mnenja ukvarjali v posebni anketi med francosko mladino, rojeno med leti 1944 in 1950. S to anketo so prišli do sledečih ugotovitev:

Francoska mladina v splošnem ni preveč «politizirana». 48 odstotkov anketiranih mladih Francozov je izjavilo, da sploh ne razpravlja o politiki, 41 odst. anketirancev je izjavilo, da o politiki razpravljajo le od časa do časa, komaj 11 odst. pa jih je izjavilo, da se s političnimi problebi pogosto ukvarjajo. Med tistimi, ki se pogosteje ukvarjajo s političnimi problemi, so predvsem dijaki višjih razredov srednjih šol ter univerze. In to prvenstveno Parižani in v starosti med 19. in 20. letom. Najvišji odstotki najmanj zainteresiranih mladih Francozov za politične probleme pa so bili zabeleženi med podeželsko mladino in med francoskimi dekleti nasploh.

Kljub temu nezanimanju francoske mladine za politično problematiko, je francoska mladina vendarle skoraj enako obveščena o glavnih političnih dogodkih v deželi, kot so o tem obveščeni odrasli Francozi. Kar 56 odst. anketiranih mladeničev in deklet je vedelo za približni datum prihodnjih predsedniških volitev, vtem ko je za isti datum vedelo komaj 53 odraslih Francozov.

Bistveno ravnotežje med mladino in odraslimi se kaže tudi glede politične opredelitve. 54 odst. mladih Francozov se je izjasnilo, da so zadovoljni z generalom de Gaullom kot predsednikom republike, 22 odst. ni z de Gaullom zadovoljno, 24 odst. pa se je izjavilo, da glede tega nima določenega mnenja. Med odraslimi Francozi pa so pri podobni anketi, ki je bila v oktobru lani ugotovili sledeče odstotke: 56, 31 in 24. Odstotek z de Gaullom nezadovoljnih pa kaže neprestano večanje, čim starejši so anketirani mladeniči.

Bolj določena vprašanja o njihovi izbiri pa so bila postavljena samo anketiranim mladeničem in dekletom nad 17. letom starosti. Pri tej anketi se je 40 odst. izjasnilo, da če bi jim bilo možno pri prihodnjih predsedniških volitvah voliti, bi dali svoj glas generalu de Gaullu (med odraslimi je ta odstotek znašal 42, 14 odst. odraslih mladeničev in deklet bi glasovalo za Gastona Defferra (enak odstotek velja tudi za odrasle Francoze, torej za one, ki imajo volilno pravico), in podobno veljajo tudi simpatije mladine za komunističnega kandidata, ki je tako pri mladini kot pri odraslih Francozih pri podobni anketi dobil 6 odst., kolikor jih je dobil tudi pri mladini Jean Louis Tixier Vignan, ki je dobil pri odraslih le 4 odst., 33 odst. mladeničev pa se sploh ni izreklo. V kolikor bi de Gaulle ne kandidiral, bi jih 27 glasovalo za Pompidouja, 18 za Defferra, 6 za komunističnega kandidata, vtem ko se 40 odst. anketiranih mladeničev sploh ni izreklo.

Francoščina je zelo razširjen jezik

PARIZ, 8. — Francoščina je jezik, ki ga danes uporablja 155 milijonov ljudi, ki žive v 32 deželah. Med temi je 21 dežel, kjer je francoščina uradni jezik. Na znanstvenih kongresih se francoščina uporablja enako kot angleščina, pri Združenih narodih pa se vsaka tretja državna delegacija prav tako izraža v francoščini.

Ta «bilanca» kulturnega vpliva ali položaja francoščine na svetu je bila prikazana v poročilu, ki ga je za UNESCO sestavil šef za kulturne probleme in tehnično sodelovanje pri pariškem zunanjem ministrstvu Jean Basdevant. Ta je dodal, da francosko zunanje ministrstvo posveti polovico svojega proračuna kulturni dejavnosti Francije v tujini, ki se razteza po vseh državah sveta, razen v Albaniji. Francija je v tem smislu poslala po svetu kar 32.000 profesorjev, ki poučujejo na 200 francoskih višjih gimnazijah s približno 250 tisoč tujimi dijaki.

Za kino smo lani plačali stopetdeset milijard

RIM, 8. — Po nepopolnih in neuradnih podatkih je znašal kosmati dohodek italijanske kinematografije v 1964. letu 151 milijard lir, vtem ko je leta 1963. leta znašal 140 milijard in pol. Potemtakem se je kosmati dohodek zvišal za 10 milijard in pol, odnosno 7,4 odstotka. Toda to povečanje se ne sme pripisati povečanemu obisku kinematografov, pač pa povišanju državnih dajatev in davščin na vstopnino. Po realnejših računih je znašal inkaso italijanskih kinematografov v letu 1964 približno toliko, kot v letu 1963.

NEKOČ NA GORIŠKEM

Piše MARKO WALTRITSCH

Slovenska društva in časopisi na Goriškem leta 1915.

Pred petdesetimi leti je bilo kulturno in sploh družbeno življenje goriških Slovencev na zelo zavidljivi višini. Polovica mesta (takrat niso spadali pod mestno občino Standrež, Ločnik, Podgora, Pevma, Oslavje, Štmaver) je bila naseljena s Slovenci. Na občinskih volitvah, ki so bile nekaj mesecev prej, so dosegli Slovenci zelo velik uspeh in le zavezništvo nemških vladne stranke z italijansko nacionalno stranko je onemogočilo izvolitev prvega slovenskega župana.

Razumljivo je torej, da je bilo organizacij in društev na pretek. Danes bomo skušali prikazati tu njihov seznam in marsikdo izmed starih bralcev se bo na to živahno društveno življenje spominjal.

V Gorici so obstajala naslednja društva in organizacije: Alojzijevišče, Dijaška kuhinja, Slovensko sirotišče, Akademsko ferijalno društvo «Adrija», Katoliško delavsko društvo, Društvo slovenskih delavk «Skalnica», Slovenska krščansko-socialna zveza, Kolesarsko društvo «Gorica», Kolesarsko društvo «Danica», Kuratorij slovenskega zavoda obrtnih učencev, Moška in ženska podružnica Ciril-Metodove družbe, Narodna Prosveta, Narodno izobraževalno društvo za Rožno dolino, Narodno izobraževalno društvo «Sočebran» pri Bajti, Pevsko in glasbeno društvo, Slovensko bralno in podporno društvo, Narodno izobraževalno društvo na Ajševici, Narodno izobraževalno društvo za Staro goro, Slovenska čitalnica v Gorici, Goriški «Sokol», Goriška sokolska župa, Slovensko stavbeno društvo «Svoj dom», Trgovsko in obrtno društvo, Zveza narodnih društev, Goriško kmetijsko društvo, Goriško vinarsko društvo, Podružnica društva slovenskih profesorjev iz Ljubljane, Klub Jugoslovanov, Zveza slovenskih kolonov, Čitalnica na Blančah, Goriška slovenska mladina, Splošno slovensko žensko društvo, Solski dom, Slovenska čebelarska zadruga, Marijina družba, Naša založba, Zveza slovenskih županstev, Zbor svečenikov sv. Pavla, Učiteljsko društvo za goriški okraj, Politično društvo «Edinost» v Gorici, Prosvetna zveza, Centralna posojilnica, Kmečka banka, Trgovsko obrtna zadruga, Goriška ljudska posojilnica, Goriška zveza gospodarskih zadrug.

V Gorici so se tiskali naslednji časopisi: Soča, Primorec, Primorski list, Gorica, Novi čas, Primorski gospodar, Samouprava (slovensko glasilo deželne uprave), Goriški list, Veda (znanstvena revija), Cvetje z vrtov sv. Frančiška.

V podgorski občini, ki je tedaj zavzemala Podgoro, Pevmo, Štmaver in Oslavje, so delovale naslednje organizacije: Hranilnica in posojilnica, Stavbena zadruga v Pevmi, Delavsko konsumno društvo v Podgori, Delavsko-kmečka zveza, Posojilnica v Pevmi, Slovensko izobraževalno društvo „Podgora", Slovensko izobraževalno društvo «Soča» v Pevmi, Podružnica Ciril-Metodove družbe, Slovenska stranka, Katoliška izobraževalno društvo, Sokol, Orel, Pevsko in bralno društvo «Naš prapor» v Pevmi.

V štandreški občini pa so obstajale naslednje organizacije: Zavarovalnica za govejo živino, Pevsko in bralno društvo, Pevsko in tamburaško društvo, Katoliško izobraževalno društvo, Sokol, Orel, Podružnica Ciril-Metodove družbe.

V Sovodnjah so bile naslednje organizacije: Kmečko delavska hranilnica in posojilnica, Društvo za zavarovanje goveje živine, Gospodarski svet, Vrtnarska zadruga, Delavska konsumna zadruga, Slovenska čitalnica, Podružnica Ciril-Metodove družbe, Bralno in pevsko društvo «Zvezda», Bralno in pevsko društvo «Nada», Veteransko društvo, Kmetsko izobraževalno društvo «Novi žar» za Peč-Rupo, Pevsko in bralno društvo v Gabrijah, Katoliško izobraževalno društvo v Gabrijah.

V doberdobski občini so delovala naslednja društva: Kmečko izobraževalno društvo «Skala» v Dolu, Pevsko in bralno društvo «Jezero», Kmetijska hranilnica in posojilnica, Zavarovalnica za govejo živino.

Število društev v Steverjanu pa je bilo nekoliko višje. Tu so delovala: Hranilnica in posojilnica, Konzorcij mizarjev, Katoliško izobraževalno društvo, Slovenska čitalnica, Orel, Sadjarsko in vinarsko društvo.

V Krminu pa sta obstajala Bralno društvo in Podružnica Ciril-Metodove družbe, ki je vzdrževala otroški vrtec in dvorazrednico osnovne šole.

USPEHI POSPEŠENEGA RAZISKOVANJA V EGIPTU

Iz peska ponovno vstajajo stari spomeniki in hrami

Da bi rešili zgodovinska bogastva pred vodami Asuanskega jezera, so se v Egipt zgrnili strokovnjaki z vseh koncev sveta

KAIRO, februarja. — Ne mine teden, da bi se ne pojavila vest o kakem novem arheološkem odkritju na raznih področjih Egipta od Nubije do Asuana, preko Kaira in Nilske delte pa vse do Aleksandrije in sredozemskih obal sploh. Na nekem drugem zemljepisnem področju bi bilo vsako takšno odkritje prvovrstna senzacija, v Egiptu pa so podobna odkritja že zdavnaj prišla v krajevno kroniko, med vsakdanje dogodke.

Pri teh odkritjih je ne brez razloga najbolj bogata Nubijska puščava, točneje tisti del Nubijske puščave, ki bo ostal pod vodami velikega jezera nad Asuanskim jezom. Dejansko je bilo vse lansko leto ena sama velikanska bitka s časom, da bi se rešili ostanki civilizacij, ki so se rodile, razvile in umrle na obalah svete reke — Nila in za katerimi so ostali le ti spomeniki. Bila je to velika bitka s časom, kajti brž ko je bil maja lani z jezom deloma pregrajen Nil, se je novo velikansko umetno jezero začelo počasi polniti, voda je začela zalivati velikanska področja. Prebivalci teh predelov — Nubijci — so se že preselili v Kom Ambo, severno od Asuana, Nubijska puščava pa je postala nekakšen «lovski revir» v najbolj pozitivnem smislu najrazličnejših znanstvenikov, začenši z zgodovinarji, arheologi in konservatorji.

Ni šlo le za reševanje Abu Simbela in drugih veličastnih hramov, za katere obstoj se je že zdavnaj vedelo. V želji, da bi se čimveč zvedelo o Nubiji, so arheologi kopali in rili v zemljo in nubijski puščavski pesek je oživel. Odkritja starin in arheološke najdbe so se vrstile druga za drugo. Koliko stvari se je odkrilo in kaj vse se je odkrilo, je težko sploh povedati. Najvažnejše odkritje pa je vsekakor koptska bazilika, ki jo je pri mestu Faras v pesku odkril Poljak Mihajlowski v globini celih 20 metrov. V tej baziliki, ki je bila zgrajena v VII. stoletju, pa je bila odkrita prava zakladnica fresk, ki jih je kar 169 in opisujejo scene iz starega in novega testamenta. Na njih so prikazane in zelo dobro ohranjene slike vseh škofov Farasa, ko je to mesto bilo središče krščanske Nubije. K tem bi bilo treba dodati še številne napise v grščini in v koptskem jeziku na raznih predmetih, še posebej na redkih posodah iz rdečega stekla, ki so izdelani iz posebnega stekla, pomešanega z zlatim prahom.

«Če ne poznamo Farasa — je kategorično rekel poljski arheolog Mihajlowski, — ni mogoče več govoriti in pisati zgodovine bizantinske umetnosti.»

Še lepše freske, pa čeprav niso tako dobro ohranjene, so rešili in konservirali jugoslovanski strokovnjaki v svetišču Vadi es Sebua ter še v neki majhni, v pesku zakopani koptski katedrali.

Toda poleg teh dveh odkritij, poljskega in jugoslovanskega, je Nubija dala tudi veliko najdb in izkopanin iz predzgodovinske dobe, iz dobe, ki gre do sto stoletij pred našo dobo. Gre zo grobove iz faraonskih dob z nepopisno lepimi ogledali v bakru, za izdelke iz alabastra, za edinstvene nepoškodovane grobove kar so jih odkrili po odkritju Tutankamonove nekropole. Samo ena ameriška arheološka odprava je na enem samem kraju našla 2500 predmetov iz tako imenovane nove egiptovske dobe ter iz dobe meoritskega cesarstva. Južno od Asuana so v pesku zakopano odkrili celo mesto, ki je izumrlo pred 2000 leti.

V Sakari, nedaleč od Kaira, so pred nedavnim odkrili najprej dve veliki grobnici, ki sta bili zgrajeni pred gradnjo prve piramide. V eni teh grobnic so odkrili 35 sarkofagov iz izredno dragocenega lesa s čudovitimi in izredno dobro ohranjenimi slikami iz dobe prvih dinastij Egipta. V drugem grobišču pa so odkrili več tisoč vrčev iz žgane gline z mumijami svete ptice — ibisa. Nekaj tednov pozneje so spet v Sakari odkrili nove grobnice iz prvih časov prvih dinastij s kakimi dvajsetimi sarkofagi, v katerih so nedotaknjene mumije, ovite v barvasto laneno platno. Odkritja te vrste pa so se nizala in nizala druga za drugim...

Toda krona vsega tega je rimsko gledališče v marmorju za nad dva tisoč gledalcev, ki so ga odkopali sredi Aleksandrije. Dolgo let je poljski arheolog, strokovnjak za egiptovsko zgodovino in preteklost, Mihajlowski dokazoval aleksandrijskim zgodovinarjem in urbanistom, da griček Kom el Dik krije v sebi ključ tudi za tloris antične Aleksandrije, morda celo grob Aleksandra Velikega. In lansko leto je Mihajlowski najprej odkril zidove iz dobe arabskega osvajanja Egipta, nato je v naslednjih odkopavanjih odkril rimska kopališča, ki so bila v rabi tudi pozneje, v arabski dobi. S tem se pa še ni zadovoljil in je kopal dalje in nekega dne naletel na rimsko gledališče na odprtem, katerega starost izhaja iz tretjega stoletja naše dobe in ima za nad dva tisoč gledalcev prostora, stopnišča pa so grajena iz marmorja.

Griček in izkopanine Kom el Dik so sedaj pod zaščito države, ki je dala na razpolago tudi sto tisoč egiptovskih funtov za restavriranje in ureditev gledališča, ki bo v prihodnjem poletju moglo sprejeti pet tisoč gledalcev pri prvih poletnih igrah, ki jih nameravajo organizirati v Aleksandriji.

Nikoli kot doslej ni bilo tako utemeljeno prepričanje, da bo odkritje pod gričem Kom el Dik omogočilo tudi najdbo groba ustanovitelja mesta Aleksandrije, za katerega se točno ne ve, kje je pokopan. Grob Aleksandra Velikega bi moral biti, po izročilu, v neposredni bližini, nekje med gričem Kom el Dik in med Ulico preroka Danijela.

Toda vse to, kar smo doslej našteli, je le majhen del tistega, kar krijejo egiptovske puščave in cela področja, vključujoč sem tudi področje velikih piramid, pa tudi še bolj oddaljenih in nekoč slovitih oaz v zahodni puščavi, pa še z druge strani Sinajski polotok, ki ostaja še dalje nedotaknjen in za kar bo treba še veliko sredstev in veliko časa.

FAIK DIZDAREVIĆ

MNENJA DVEH KOMISIJ

«Kategorizacija» filmov v letu 1964

RIM, 8. — V lanskem letu je ustrezna komisija pregledala 579 filmov, da bi dala svoj pristanek, da smejo te filme predvajati v javnosti. Za 203 filme, torej za 33 odst., je komisija določila, da so prepovedani mladini, od teh jih je bilo 99 prepovedanih mladini pod 18. letom, 104 pa so bili prepovedani mladini pod 14. letom starosti. Leto prej, torej 1963, je ista komisija pregledala 528 filmov in pri tem določila, da je 168 filmov za mladino pod 14. odnosno 18. letom neprimernih.

Kar se tiče lansko leto pregledanih filmov, ki so bili prepovedani mladini pod 18. odnosno 14. letom, jih je bilo 61 italijanske proizvodnje, 38 tuje proizvodnje za mladino do 18. leta starosti, in 47 italijanske in 57 tuje proizvodnje, ki so bili neprimerni za mladino pod 14. letom.

Tudi katoliški center za kinematografijo je bil lani na delu in je pregledal 447 filmov, od katerih je bilo, po mnenju te katoliške ustanove, komaj 54 primernih za vse občinstvo, 108 jih je bilo primernih le za «odrasle», 48 za «zrele odrasle», 86 za «odrasle, vendar s pridržkom», 82 pa je bilo takih, ki bi ne bili «priporočljivi» nikomur, 69 filmov pa je bilo kar izločenih. Tako imenovanih pozitivnih filmov je bilo 210, torej 47 odst., onih «s pridržkom» 86, torej 19 odst., tako imenovanih negativnih pa kar 151, torej 43 odst. Komisija te katoliške ustanove si je ogledala 150 italijanskih, 145 ameriških, 57 francoskih, 41 angleških in 54 filmov iz drugih držav.

Od 150 italijanskih filmov jih je bilo 16, ki so bili primerni za vse občinstvo, 39 je bilo primernih le za odrasle, 14 za «zrele odrasle», 20 za odrasle, vendar s pridržkom, 44 filmov pa sploh ni bilo primernih za predvajanje.

Ne bomo navajali podrobnih podatkov za vse tuje filme, pač pa bomo navedli le število tujih filmov, ki jih je ta komisija označila kot za predvajanje neprimerne: od 145 ameriških filmov jih je bilo «neprimernih» 44, odnosno 21,38; od 57 francoskih filmov jih je bilo neprimernih 9, od 47 angleških pa 4.

RADIO VELEVIZIJA

TOREK, 9. FEBRUARJA 1965

Radio Trst A

7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Šopek slovenskih; 11.45 Glasbeno potovanje; 12.15 Pomenek s poslušalkami; 13.30 Glasba po željah; 17.00 Ansambel F. Vallisneri; 17.20 Italijanščina; 17.35 Glasbeni kaleidoskop; 18.15 Umetnost; 18.30 Simf. glasba; 18.55 Kvartet Cetra; 19.15 Tone Penko: «Čeladasta kukavica»; 19.30 Znani motivi; 20.00 Šport; 20.35 Kulturni odmevi; 21.00 Kromatična fantazija; 22.00 Josip Vošnjak: «Pepita»; 22.25 Solistični inštrumenti; 22.45 Ples.

Trst

12.00 Plošče; 12.25 Tretja stran; 13.15 Juke-box.

Koper

7.15 Jutranja glasba; 11.30 Od opere do opere; 12.00 in 12.55 Glasba po željah; 13.40 Popevke; 14.00 Mladi pred mikrofonom; 14.20 Pionirski simf. orkester iz Sofije; 15.00 Za oddih; 15.45 Slov. narodne; 16.00 Glasbeni paberki; 16.35 Torkov zmenek; 17.10 Pevci, ki jih imate najraje; 17.40 Glasbena fantazija; 18.00 Prenos RL; 19.00 Poje B. Lauzzi; 19.30 Prenos RL; 22.15 Ritmi; 22.40 Čajkovski, suita štev. 3.

Nacionalni program

8.30 Jutranji pozdrav; 9.10 Strani iz albuma; 9.45 Popevke; 10.00 Operna antologija; 10.30 Šola; 11.00 Sprehod skozi čas; 11.15 Narodni plesi; 11.30 Melodije; 11.45 Skladbe za godala; 14.55 Vreme na morjih; 15.15 Likovne umetnosti; 15.45 Gospodarstvo; 16.00 Program za najmlajše; 16.30 Komorna glasba; 17.25 Simf. koncert; 18.35 Elliottov orkester; 18.50 Znanstvena oddaja; 19.10 Oddaja za delavce; 20.30 M. Dursi: «Stefano Pelloni»; 22.40 Plesna glasba; 23.00 Po dnevnih vesteh kolesarske dirke.

II. program

7.30 Jutranja glasba; 10.35 Nove pesmi; 11.05 Vesela glasba; 14.00 Pevci; 14.45 Glasbeni cocktail; 14.15 Popevke; 15.35 Koncert; 16.00 Rapsodija; 16.50 Ital. narodni plesi; 17.35 Enciklopedija; 17.45 Cajanka; 18.35 Enotni razred; 18.50 Vaši izbranci; 20.00 Pozor na ritem; 21.00 Sama glasba

III. program

18.45 Frankove skladbe; 18.55 Le Corbussier in njegovo delo; 19.15 Tuji periodični tisk; 19.30 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Camprove skladbe; 21.20 Janačkove skladbe; 22.15 P. Levi: «Angelica Farfalla».

Slovenija

8.05 Vaški kvintet; 8.25 Melodije; 8.55 Šola; 9.25 Iz opere «Boris Godunov»; 9.45 Orkester Edelhagen; 10.15 Glasbeni sejem; 11.00 Nimaš prednosti!; 12.05 Ing. Hrček: Lanska vinska letina; 12.15 Narodne v duetu; 12.28 Koncert; 13.30 Priporočajo vam...; 14.05 Šola; 14.35 Nova pesmica; 15.30 V torek na svidenje; 16.00 Vsak dan za vas; 17.05 Koncert; 18.00 Aktualnosti; 18.15 Jug. ansambli zabavne glasbe; 18.45 Na mednarodnih križpotjih; 19.05 Glasbene razglednice; 20.00 Hornist Jože Falout; 20.20 Radijska igra; 21.20 Serenadni večer; 22.10 Plesna glasba; 23.05 Nočni koncert.

Ital. televizija

8.30 Šola; 17.30 Program za najmlajše; 18.30 Nikoli ni prepozno; 19.00 Dnevnik; 19.15 Likovne umetnosti; 20.00 Športne vesti; 20.30 Dnevnik; 21.00 T. Kesich: «Texas»; 22.40 Hollywoodski svet; 23.10 Dnevnik.

II. KANAL

21.00 Dnevnik; 21.15 Indonezija in Malaja; 22.15 Komorni koncert; 22.50 Šport.

Jug. televizija

NI PROGRAMA.

HOROSKOP

OVEN (od 21.3. do 20.4.) S svojim omahovanjem utegnete ogroziti uspešen zaključek nekega posla. Poiščite si iskreno osebo.

BIK (od 21.4. do 20.5.) Neko srečanje vam bo zagotovilo ugodnejše perspektive dela. Preden sprejmete neko darilo, še enkrat premislite.

DVOJČKA (od 21.5. do 21.6.) Imeli boste odlično zamisel v zvezi z razvojem važnega gospodarskega vprašanja. Ne bodite preostri v svojih kritikah.

RAK (od 22.6. do 22.7.) Vaše delovne sposobnosti bodo odlične, vendar se ogibajte lahkomiselnosti. Ne zaupajte prijatelju, ki se vam močno prilizuje.

LEV (od 23.7. do 22.8.) Pri izpolnjevanju nekega načrta, boste od prijatelja prejeli izredno koristen nasvet. Zadoščeno bo vašemu samoljubju.

DEVICA (od 23.8. do 22.9.) Danes bodite v svojem delu nadvse previdni. Dokazali boste svojo bistroumnost z najustreznejšo rešitvijo nekega vzgojnega vprašanja.

TEHTNICA (od 23.9. do 22.10.) Preglejte še enkrat detajle nekega že opravljenega dela. Neke nepredvidene okoliščine bodo spodbudile vaše ambicije.

ŠKORPIJON (od 23.10. do 21.11.) Današnji pogoji niso najprimernejši za kakršne si bodi finančne špekulacije. V čustvenih vprašanjih bodite odločni in nepopustljivi.

STRELEC (od 22.11. do 20.12.) Ugoden dan za vse one, ki imajo opravka z javnostjo. Pravočasen nasvet nekega sorodnika vas bo rešil velike skrbi.

KOZOROG (od 21.12. do 20.1.) Če vam je kaj do uspeha, posvetite vsem vprašanjem največjo pozornost. Skušajte še bolj utrditi neko prijateljstvo.

VODNAR (od 21.1. do 19.2.) Danes se vam bodo vsa vprašanja zdela čez mero težavna. Otresite se svoje napadalnosti.

RIBI (od 20.2. do 20.3.) Delovni dan bo potekal v znamenju močno poudarjene dejavnosti. Nadvse ugodne možnosti za one, ki zavzemajo odgovorna mesta.

Vreme včeraj: najvišja temperatura 7,1, najnižja 3,8, ob 19. uri 4,4; zračni tlak 1006,6 narašča, veter 22 km severovzhodnik, sunki burje 58 km na uro, vlaga 41 odst., nebo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 8,5.

Tržaški dnevnik

Danes, TOREK, 9. februarja
Polona
Sonce vzide ob 7,17 in zatone ob 17,22. Dolžina dneva 10,05. Luna vzide ob 10,59 in zatone ob 0,40
Jutri, SREDA, 10. februarja
Dušan

S SINOČNJE SEJE DEVINSKO-NABREŽINSKEGA OBČINSKEGA SVETA

Izvolitev novega župana in odbora v Nabrežini na podlagi dogovora med KD, LSS, PSDI in PSI

Za župana je bil izvoljen Dragomir Legiša (LSS), za odbornike pa Raffaello Corberi (KD) Josip Terčon (LSS), Marcello Fabris (PSDI) in Sergio Bandini (KD) - PSI bo občinsko upravo podpirala od zunaj

Po dolgih pripravah in razgovorih med raznimi političnimi strankami je bila sinoči prva seja novega občinskega sveta devinsko-nabrežinske občine za izvolitev župana in odbornikov. Sejo je vodil do izvolitve župana nosilec liste KD, ki je prejel največ preferenčnih glasov, Raffaello Corberi. Predsednik je najprej sporočil, da je podal odstavko dr. Joze Škerk, izvoljen na listi SS. Na njegovo mesto bi moral priti Stanislav Gruden, ki pa je tudi podal ostavko. Zaradi tega bi moral na Grudnovo mesto priti Anton Terčon, pa je tudi on podal ostavko. Tako je prišel na vrsto dr. Egon Floridan, ki je že čakal v predsobi, da ga pokličejo na sejo.

Sledile so izjave predstavnikov raznih skupin v občinskem svetu. Najprej se je oglasil v imenu KD Alberto Zandomeni, ki je poudaril, da se njegova skupina strinja z dogovorom za sestavo občinske uprave in da bo podpirala tako upravo. Nato je spregovoril Vittorino Caldi (PSI), ki je poudaril, da se PSI zaveda težav in svoje dolžnosti ter da je v tem duhu pristala na sporazum, ki zagotavlja zaščito pravic Slovencev in etničnega značaja občine. Pri tem je pripomnil da PSI obsoja in je obsojevala naseljevanje, ki ima za svoj cilj spremembo etničnega značaja krajev. Na kratko je spregovoril za PLI Fulvio Ettore, ki je polemiziral z demokristjani in socialisti ter opozoril na nevarnost doseženega sporazuma.

Za njim je govoril dosedanji župan Albin Škerk za Listo demokratične enotnosti. Na kratko je navedel uspehe dosedanjih uprav ter poudaril, da smo danes priča neverjetnemu dejanju, ki predstavlja pravo zgodovinsko prelomnico v škodo domačega življa. Pripomnil je, da na podlagi izidov volitev bi lahko delovala občinska uprava s tako sestavo kot je bila prejšnja ter je poudaril, da KPI zaradi svojega stališča dobiva vedno več simpatij v devinsko-nabrežinski občini. Socialdemokrat Marcello Fabris je na kratko izjavil, da odobrava sporazum in sprejema sodelovanje z novo občinsko upravo. V imenu predstavnikov LSS je nato govoril dr. Floridan, ki je polemiziral s predstavniki KPI ter poudaril, da je SSL pristala na sodelovanje s KD v okviru levega centra, ker «naša manjšina nujno potrebuje, da se uzakonijo temelji njene bodočnosti.»

Sledile so volitve župana in odbornikov. Že pri prvem glasovanju je Dragomir Legiša (LSS) prejel 12 glasov, Albin Škerk 6 glasov, Fulvio Ettore pa 1 glas. Občinski svet v Nabrežini šteje 20 svetovalcev, toda na sinočnji seji je manjkal en demokristjanski svetovalec. Novo izvoljeni župan se je zahvalil za izkazano zaupanje in izrazil prepričanje, da je sporazum v okviru levega centra edina možna rešitev za občinsko upravo. Nato so izvolili odbornike. Pri prvem glasovanju so bili izvoljeni Raffaello Corberi (KD), Marcello Fabris (PSDI) in Josip Terčon (LSS); volitve pa so morali ponoviti še dvakrat ker pri dveh prvih dveh volitvah Sergio Bandini (KD) ni prejel zadostnega števila glasov. Bandini je bil izvoljen šele pri tretjem glasovanju. Za namestnika sta bila izvoljena Luciano Colomban in Pietro Cion, oba demokristjana.

Nato je novi župan prebral politični uvod, ki je osnova sporazuma med strankami levega centra in Slovensko skupnostjo. V izjavi je med drugim rečeno: «Večina, sestavljena v tem občinskem svetu je nastala na osnovi sporazuma med strankami občinskih svetovalcev, pripadajočih Krščanski demokraciji, Italijanski socialdemokratski stranki, italijanski socialistični stranki in Slovenski skupnosti. Ta večina sloni: 1. Na splošni politični osnovi, na kateri so nastali sporazumi v državnem merilu, in na te sporazume se sklicuje pri določanju oznake ter usmerjanju tega sodelovanja; 2. na konvergenci strank leve sredine in Slovenske skupnosti o politiki, ki jo je treba izvajati glede vprašanj slovenske narodne skupnosti; 3. na upravnem programu za prihodnjih pet let.» Nato je v zaključku še pripomba, da bo večina strogo omejena na štiri politične sile in da ostaneta izven večine PLI ter KPI. V tej izjavi so na splošno omenjene pravice slovenske manjšine ter je pripomba, da bodo stranke, ki sestavljajo večino, temeljito proučile najnujnejša vprašanja, ki zanimajo manjšino.

Župan je nato prečital upravni program, ki se glasi:

Stranke večine soglašajo, da je treba nadaljevati in okrepiti delo, ki ga je na tem področju začela dosedanja uprava, ker menijo, da je v skladu s koristmi prebivalstva. Med temi deli je treba zlasti omeniti: gradnjo otroških vrtcev v Devinu in Sesljanu; gradnjo osnovnih šol v Slivnem in Štivanu; razširitev osnovne šole v Sesljanu.

Nova občinska uprava pa daje pobudo za: izgradnjo srednje šole v Sesljanu, odprtje otroških vrtcev v Štivanu in Sesljanu, obogatitev obstoječe občinske knjižnice v Nabrežini ter odprtje podobne ustanove v Devinu in Sesljanu, ustanovitev večernih tečajev za strokovno usposabljanje delavcev, zanimanje pri pristojnih organih za izgradnjo cerkve v Sesljanu.

Kmetijstvo, ribolov in lov: Zanimanje, da bi v okviru dežele dobili nakazila, s katerimi se bo nadaljevalo izvajanje zakona z dne 2. junija 1961, štev. 454, imenovanega «zeleni načrt», zlasti za okrepitev vinogradništva in živinoreje. Posredovanje pri pristojnih organih za zaščito in okrepitev ribolova in za pomoč krajevnim ribičem. Zanimanje za zadovoljivo ureditev lovišč v okviru bodočih deželnih zakonov.

Higiena in zdravstvo: Razširitev vodovodnega omrežja in preureditev greznic v Devinu ter ureditev podobnih naprav v Nabrežini in Sesljanu. Okrepitev ter razširitev smetarske službe. Izgradnja higienskih naprav v naseljih, ki takih naprav nimajo. Ustanovitev rešilne postaje v Sesljanu. Zanimanje za enakomerno porazdelitev zdravil po naseljih in zaselkih; v primeru nezadovoljivega porazdeljevanja, bo uprava intervenirala neposredno. Nadzorstvo pri prodaji živil.

Javna dela in komunikacije: Izboljšanje krajevnega občinskega avtobusnega omrežja in zanimanje za boljše avtobusne zveze med Trstom in Tržičem. Posredovanje pri pristojnih ustanovah za gradnjo ljudskih stanovanj z možnostjo odkupa. Okrepitev javne električne napeljave. Ureditev primernih prostorov za pristajanje avtomobilov v Devinu, Mavhinjah in Šempolaju ter povsod, kjer se bo pokazala potreba. Zanimanje za novo ureditev portiča v Devinu. Revizija splošnega regulacijskega načrta ter sestava podrobnih regulacijskih načrtov v skladu s tekočimi zahtevami ter potrebami. Ureditev in asfaltiranje preostalih občinskih cest. Razširitev pokopališč v Devinu, Nabrežini in Šempolaju.

Industrija: Spodbujanje vseh iniciativ industrijske narave na ozemlju občine. Okrepitev kamnoseške industrije, hkrati pa zaščita upravičenih koristi občinske uprave.

Turizem in šport: Okrepitev in turistična valorizacija vseh krajev v občini. Določitev, bonifikacija in upravljanje novih plaž, ki naj se brezplačno stavijo na razpolago kopalcem in turistom. Izgradnja novih športnih, zabavnih in kulturnih objektov, ter izboljšanje že obstoječih. Zaščita občinskega turističnega bogastva s posebnimi ukrepi proti kvarjenju pokrajinskih lepot, onesnaženju plaž in morske vode. Valorizacija jamarstva v občini. Okrepitev službe občinskih stražnikov.

Po prečitanju upravnega dela sporazuma je nastal kratek spor, ker je Vittorino Caldi (PSI) pripomnil, da v sporazumu ni bilo postavke o gradnji cerkve v Sesljanu. Na to upravičeno pripombo je Floridan zelo polemično vzrojil in očital socialistom, da nočejo držati dane besede, toda župan je nato sporočil, da je bila točka glede te cerkve zares črtana iz sporazuma. Tako se je zaključila sinočnja seja, ki je bila v precej napetem razpoloženju.

Vodstvo LSS nam je poslalo v objavo:

Zborovalci Slovenske skupnosti so na sestanku dne 31. januarja 1965 vzeli na znanje sporazume, ki so jih sigliraie stranke leve sredine KD, PSI in PSDI ter Slovenska skupnost. Ugotovili so, da so sporazumi velik korak naprej v primeri s preteklostjo na poti k ureditvi položaja slovenske manjšine in odnošajev med italijansko večino in slovensko manjšino. Zborovalci izrekajo upanje, da se bodo začeli sporazumi kmalu in temeljito izvajati. V tem smislu potrjujejo siglirane sporazume ter stavljajo pogoj, da se čez leto dni preveri ali jih podpisnice po duhu in črki izvajajo.

Resolucija federacije KPI o ladjedelnici Sv. Marka

Odbor tržaške federacije KPI je na svojem sestanku proučil gospodarski položaj v Trstu ter je sprejel resolucijo, v kateri ostro protestira proti nameram vlade, da bi v ladjedelnici Sv. Marka nehali graditi ladje. Nadalje opozarja na odgovornost voditeljev vladnih strank v Trstu, ki so vedeli za te namere ter vsa ta leta zavračali predloge federacije KPI in delavcev, naj bi zahtevali okrepitev ladjedelnic. Zatem poudarja, da se mora ladjedelnica rešiti in okrepiti, kar ni le v interesu Trsta marveč celotnega gospodarstva v državi. Vodstvo federacije se pridružuje ugotovitvam vseh diskutantov na občinski gospodarski konferenci, da je z usodo ladjedelnice povezanih mnogo malih industrijskih in obrtniških podjetij ter da je treba tudi zato izkoristiti vse njene proizvodne zmožnosti. Razen tega izraža solidarnost z vsemi delavci in tehniki ter poziva vse politične sile, naj se združijo v borbi za ohranitev ladjedelnice.

● **Tržaška federacija PSIUP** bo v okviru akcije stranke za obrambo ladjedelnice Sv. Marka in delovišč za tržaške delavce, imela danes, 9. t. m. ob 12. uri, pred izhokom iz ladjedelnice na sprehajališču Sv. Andreja javno zborovanje, na katerem bo govoril prof. Fausto Monfalcon.

S SINOČNJE SEJE TRŽAŠKEGA OBČINSKEGA SVETA

Predlog za posebno sejo sveta izključno o vprašanju Sv. Marka

Predlog v tem smislu je dal svetovalec PSIUP dr. Pincherle Ustanovili bodo posebno komisijo za vprašanja športnih naprav

V začetku sinočnje seje tržaškega občinskega sveta je župan dr. Franzil počastil spomin pokojnega dolgoletnega občinskega funkcionarja Alda Tassinija. Nato je župan poročal o obisku ministra za turizem in predstave Corone v Trstu in o razgovorih, ki jih je imel z njim. Župan je dejal, da je z ministrom govoril o vprašanju tržaškega turizma, opernem in dramskem gledališču. Glede turizma je župan opozoril ministra na važnost gradnje avto ceste Trst-Benetke z odcepkom do Vidma ter je dejal, da je ministru še posebno priporočil, naj podpre predloge za gradnjo avto ceste tudi od Vidma do Trbiža. Ta del nove ceste bi morali, po mnenju župana, zgraditi popolnoma na državne stroške.

Glede gledališča Verdi in novega gledališča, ki naj bi ga zgradili za Stalno gledališče v Ulici Giustiniano, pa je župan zaprosil ministra naj bi ministrstvo za predstave pomagalo premostite sedanje finančne težave obeh gledališč, hkrati pa naj bi pomagalo zgraditi novo gledališče. Za sedaj je minister zagotovil, je dejal župan, da se bo za vse te zadeve zanimal ter da je že naročil, naj v najkrajšem času odobrijo načrte za novo gledališče, ki so sedaj v proučevanju njegovega ministrstva.

Nato je odbornik za delo dr. Gasparo sporočil svetovalcem, da so pred nedavnim podpisali na občini sporazum med ravnateljstvom podjetja Crane-Orion in sindikati, s katerim so bili napovedani odpusti spremenjeni v suspenzije. To je sicer mali korak, ki je bil storjen, je dejal odbornik, da se polagoma rešijo spori in težave tega podjetja, v katerem je še vedno zaposlenih precej delavcev. Zatem je dr. Gasparo odgovoril na vprašanje komunističnega svetovalca Calabrie, ki ga je vprašal, kaj namerava storiti občinska uprava, da se prepreči morebitno zaporo ladjedelnice Sv. Marka, kot podjetja za gradnjo ladij. Odbornik je povedal, da se je odbor pismeno zanimal v Rimu, kaj je na stvari in da bo odgovor takoj sporočil občinskemu svetu. Glede nevarnosti, ki preti ladjedelnici Sv. Marka, pa je svetovalec dr. Pincherle (PSIUP) včeraj predložil županu vprašanje, v katerem predlaga, naj bi občinski odbor sklical posebno sejo tržaškega občinskega sveta, na kateri naj bi razpravljali izključno o vprašanju ladjedelnice Sv. Marka. Hkrati pa naj bi se našla sredstva, da se prepreči uničenje največjih tržaških industrijskih obratov.

Nato je občinski svet potrdil vrsto upravnih sklepov, ki jih je svoj čas sprejel občinski odbor. Pred koncem pa je bila soglasno sprejeta resolucija, ki jo je predlagal svetovalec Ferfoglia, o nujnosti gradnje športnega igrišča za Rojan in Greto. Na priporočilo komunističnega svetovalca Tonela pa bo ustanovljena posebna komisija občinskega sveta, ki se bo ukvarjala z vprašanji športnih igrišč in drugih športnih naprav.

Slovensko gledališče v Trstu

PREDSTAVE V KULTURNEM DOMU

V petek, 12. februarja ob 20.30 PREMIERA

MARCEL ACHARD

LIPE ZA LUNO

komedija v treh dejanjih

Režija: ŽARKO PETAN

Prodaja vstopnic vsak dan od 11. do 14. ure ter eno uro pred pričetkom predstav pri blagajni Kulturnega doma.

SLOVENSKI KLUB vljudno vabi na

«Večer mladinskih zgodb in humoresk»

ki bo danes, 9. t. m. ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. Geppa 9.

Uvodno besedo bo imel avtor pisatelj ZARKO PETAN, režiser iz Ljubljane. Sodelovali bodo člani SG

Zlata Rodoškova,
Jo ko Lukeš in
Silvij Kobal

Slovenska prosvetna zveza

priredi

v nedeljo, 14. febr. ob 17. uri v KULTURNEM DOMU Ul. Petronio 4

PREŠERNOVO PROSLAVO

Spored:

Nagovor pisatelja BORISA PAHORJA

Nastopijo zbori:
Slovenec — Boršt
Lipa — Bazovica
Briški grič — Steverjan
Valentin Vodnik — Dolina
Veliki Repen
Slovan — Padriče
Srečko Kosovel — Ronke
Gallus — Trst
Prosek - Kontovel
Vesna — Križ
Razdelitev priznalnih diplom
Združeni zbori

Vstopnice so v predprodaji v soboto od 11. do 14. ure ter uro pred začetkom pri blagajni Kulturnega doma.

Vstopnina 400 in 300 lir

Gledališča

VERDI

Danes ob 20.30 tretja predstava opere «Ples v maskah» za red B v parterju in ložah ter za red A na balkonih in galerijah.

V pripravi je Rossellinijeva opera «Pogled z mosta». V glavnih vlogah bodo nastopili Nicola Rossi-Lemeni, Sofia Bandin, Gianna Galli, Aldo Bettion, Giovanni Ciminelli in Mario Basiola.

TEATRO STABILE

Danes ob 20.30 v Avditoriju za red C ob 20-letnici osvoboditve «Romagnola» Luigija Squarzine. Režija Eriprando Visconti. Odrska postavitev Sergio D'Osmo, kostumi Luca Sabatelli. Pesmi Vittorio Franceschi

Jutri 10. t.m. ob 21.30 v Avditoriju «La speranza è viva» (Upanje je živo). Predstava Marise Fabbri, Marcella Mascherinija, Giorgia Polacca, Luce Sabatellija in Doriana Saracina.

Kino

Nazionale 14.30 «Il grande sentiero» Technicolor. Richard Widmark, Carroll Baker, Karl Malden.
Arcobaleno 16.00 «I misteri di Roma» Prepovedano mladini pod 18. letom.
Excelsior 16.00 «Matrimonio all'italiana» Technicolor. Sophia Loren, Marcello Mastroianni. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Fenice 15.30 «Agente 007, missione Goldfinger» Technicolor. Sean Connery.
Grattacielo 16.00 «Le notti calde di Tokyo» Prepovedano mladini pod 18 letom.
Alabarda 16.00 «Sfida a Rio Bravo» Technicolor. Guy Madison.
Filodrammatico 16.30 «Minorenni bruciate» Helene Chanel Prepovedano mladini pod 16. letom.
Aurora 16.30 «L'oltraggio» Prepovedano mladini pod 14. letom.
Cristallo 15.45 «Il magnifico cornuto» Claudia Cardinale, Ugo Tognazzi. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Capitol 16.30 «Vangelo secondo Matteo» Pasolinijev film.
Garibaldi 16.30 «I due della legione» Franco Franchi, Ciccio Ingrassia.
Impero 16.30 «Per un pugno di dollari».
Vittorio Veneto 16.00 «Il diario di una cameriera» Jeanne Moreau. — Prepovedano mladini pod 18. letom.
Moderno 16.30 «Il cavaliere solitario» Randolph Scott. Zadnji dan.
Astra 16.30 «Il caw boy col velo da sposa»
Astoria 16.30 «Il mondo sulle spiaggie» Prepovedano mladini pod 18. letom. Technicolor.
Abbazia 16.00 «Russia sotto inchiesta» Technicolor.
Ideale 16.00 «Il mistero dell'Idolo Nero».
Skedenj 16.00 «Come ingannare mio marito» Technicolor. Dean Martin. Lana Turner.

V POČASTITEV SLOVENSKEGA KULTURNEGA PRAZNIKA

Slovenske šole so priredile lepe Prešernove proslave

Proslave v Kulturnem domu se je udeležil tudi šolski skrbnik dr. Tavella - Sodelovali so člani SG - Na proslavi v šoli pri Sv. Ivanu je nastopil tudi član ljubljanske Drame Stane Sever

Kot vsako leto, so imele včeraj slovenske šole na Tržaškem Prešernovo proslavo, toda letos se dijaki niso gnetli v tesnih šolskih prostorih. Popolnoma so zasedli gledališko dvorano Kulturnega doma in tam lepo proslavili našega največjega pesnika. Proslave v Kulturnem domu, ki so jo s sodelovanjem članov SG v Trstu priredile nižje srednje šole, so se udeležili šolski skrbnik dr. Tavella, konzulent za slovenske srednje šole pri šolskem skrbništvu dr. Baša, ravnatelji in profesorji srednjih šol ter dijaki iz Trsta in s podeželja.

Profesorje in dijake je najprej nagovoril šolski skrbnik dr. Tavella, ki je izrazil svoje zadovoljstvo, da lahko prisostvuje proslavi največjega slovenskega pesnika. Dejal je: «Ponosni morate biti na vašega pesnika, ki je prinesel čast slovenskemu jeziku in slovenskemu slovstvu. To je bil izreden človek, širokih obzorij in kulture, ki se je dvignil nad človeške razprtije in je napovedoval sodelovanje med narodi.» Za udeležbo na proslavi in pozdrav se mu je zahvalila prof. Blažinova, ravnateljica srednje šole pri Sv. Jakobu. Nato je pevski zbor te šole zapel «Zdravljico» ter «Pevcu». O Prešernu, njegovi ljubezni do domovine in svojega materinega jezika, o njegovih nesmrtnih pesmih in preroški napovedi o sodelovanju in sožitju med narodi, je govoril prof. Artač, ki je svoj govor zaključil: «Našemu velikemu pesniku obljubljamo, da bomo vedno in povsod govorili in ljubili svoj materin jezik, kot ga je ljubil on sam.» Nora Jankovič je nato recitirala «Memento mori» v slovenščini in v italijanskem prevodu, Stane Raztresen pa je recitiral Krst pri Savici (Uvod). Baritonist Darij Zlobec, ki ga je ob klavirju spremljal prof. Gojmir Demšar, je zapel pesmi «Kam» in «Mornar». Jožko Lukeš je recitiral «Tri gazele», «Hčere svet» in «Magistrale» Sonetnega venca, Stane Raztresen pa še «Neiztrohnjeno srce» in «Od Rošlina in Verjanka». Za zaključek je šolski pevski zbor iz Doline zapel še «Zdravljico».

Zelo lepo je uspela tudi proslava, ki sta jo pripravili v telovadnici trgovska akademija in učiteljišče tudi s sodelovanjem članov SG v Trstu. Kot izreden gost pa je nastopil Stane Sever.

Stane Sever, Zlata Rodoškova in Leli Nakrstova so recitirali vsak po dve Prešernovi pesnitvi, pevski zbor učiteljišča je zapel tri pesmi, govor o Prešernu je imel dijak trgovske akademije Vladimir Klemše, prireditev pa je dosegla svoj višek, ko je ob zaključku Stane Sever, mojstrsko kot zna on, recitiral «Zdravljico», ki so jo za spomin in poklon trgovski akademiji, posneli na magnetofonski trak.

Zborovanje senatorja Vittoria Vidalija

Tržaška federacija KPI priredi ob 19.30 v Ljudskem domu v Ul. Madonnina 19 zborovanje o temi: «Sodba komunistov o rezultatih občinske gospodarske konference in akcija za obrambo ladjedelnice Sv. Marka». Govoril bo senator Vittorio Vidali, predsedoval pa bo načelnik komunistične svetovalske skupine Claudio Tonel.

● **Danes ob 18. uri** bo v veliki dvorani liceja «Francesco Petrarca» v Ul. Rossetti 74, otvoritev pokrajinskega tečaja pedagoške diferenciacije o telovadni vzgoji za osnovnošolske učitelje v staležu in izven staleža.

Trgovine jestvin in ribarnice

Drugi teden kampanje za preusmeritev v prehrani

Včeraj se je na Tržaškem pričel II. teden kampanje za preusmeritev v prehrani. To pot so za mesnicami, ki so se udeležile prvega ted. na kampanje, na vrsti trgovine jestvin in ribarnice. Tekmovanja se udeležuje okoli 140 trgovin.

Huda prometna nesreča pri Naselju San Mauro

Pri Naselju Sv. Mavra v Sesljanu, se je sinoči dogodila huda prometna nesreča, katere žrtev je postala 23-letna učiteljica Anna Montecalvo iz Ul. Crispi 2. Ko je izven prehoda za pešce prečkala cesto, jo je z avtom «opel» HO-C-66 (D) podrl 48-letni trgovec Dario Mosena iz Hofsaala na Bavarskem, Bismarckova ulica 12, ki je vozil proti Trstu.

Ponesrečenko so z zasebnim avtom prepeljali v bolnišnico, kjer so jo sprejeli na ortopedski oddelek zaradi zloma desne nadlakti in leve noge. Zdraviti se bo morala tri mesece.

V nezavestnem stanju zaradi zaužitja tablet

Včeraj popoldne so z rešilnim avtom prepeljali v bolnišnico 21-letnega Maria Sestana iz Ul. Cumano 4 ter ga s pridržano prognozo sprejeli na drugi medicinski oddelek. Sestan je bil v nezavesti zaradi zaužitja nedoločenega števila tablet. Njegova 51-letna mati Marcella, ki je kasneje prišla v bolnišnico, je povedala, da je našla sina v takem stanju, ko mu je opoldne nesla kosilo v spalnico. Povedala je, da je sin jemal tablete, ker je živčno bolan, zdravilo pa da je kupil v tujini med svojimi potovanji kot pomorščak. Mati ni znala povedati, ali se je sin zastrupil, ker je zaužil preveč tablet, ali pa si je hotel vzeti življenje.

Doma se je ponesrečila

Na ortopedski oddelek so včeraj popoldne s pridržano prognozo sprejeli 80-letno gospodinjo Mario Sandalj vd. Poloiaz iz Ul. Settefontane 31. Sandaljeva se je prejšnji petek ponesrečila doma, ko je stopila na voziček na kolesih, na katerega ji je pomagala bolničarka. Toda Sandaljeva je z nogo udarila v ročaj in si pri tem zlomila desni kolk. Ponesrečenko so v bolnišnico prepeljali z avtom RK.

Občni zbor Sindikata slovenske šole v Trstu

Dne 11. februarja 1965 ob 9. uri bo v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu, Ul. Petronio 4, Redni letni občni zbor sindikata slovenske šole v Trstu z naslednjim dnevnim redom:

1. otvoritev, 2. izvolitev predsedstva občnega zbora, 3. branje zapisnika lanskega občnega zbora, 4. poročila: tajništva, referatov, blagajnika, nadzornega odbora in razsodišča, 5. razprava in sprejem poročil, 6. razrešnica, 7. volitve novega odbora, 8. predlogi, 9. razno.

Vsi, ki žele predložiti kak predlog, naj ga pismeno predlože odboru sindikata slovenske šole. Ul. F. Filzi, 8/I, do 10. februarja.

Dve predstavi SG pred posebno komisijo

V soboto in v nedeljo je Slovensko gledališče uprizorilo v Kulturnem domu «Večer slovenske sodobne dramatike» in «La Moschetto». Posebno ta druga predstave, ki je doživela že 16. uprizoritev, je bila zelo dobro obiskana. Obema predstavama je prisostvovala tudi posebna komisija za «Prvomajske nagrade» iz Ljubljane, ki jih društvo dramskih umetnikov Slovenije podeljuje vsako leto posameznim članom gledaliških ansamblov, ki delujejo izven Ljubljane. V komisiji sta bila tudi režiser France Jamnik in pa igralec Stane Sever.

Občni zbor SKUD «Misel in delo»

V petek, 5. t.m. je bil v društvenih prostorih v Ulici Mazzini 32 občni zbor članstva Slovenskega kulturnega in umetniškega društva «Misel in delo», na katerem so člani — po obširni razpravi o poročilu začasnega upravnega odbora — sprejeli sklep, da se društvo preimenuje v «Društvo slovenskih socialistov za kulturo, prosveto in umetnost».

Po določitvi okvirnega programa društvene dejavnosti za prihodnjo poslovno dobo, je občni zbor izvolil tov. Filiberta Benedetiča za predsednika društva, v upravni odbor pa so bili izvoljeni: Nino Gregorič, Dušan Hreščak, Marko Lah, Silvan Mesesnel, Nadja Pahor in Josip Pečenko.

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

8. februarja 1965 se je v Trstu rodilo 22 otrok, umrlo je 28 oseb.

UMRLI SO: 78-letni Tommaso Ferrante, 71-letni Gino Fedi, 48-letna Maria Bradac por. Nordio, 69-letni Gaetano Bortolini, 86-letni Francesco Di Ban, 21-letni Bojan de Berbardi, 54-letna Gemma Benussi por. Milost, 77-letni Giuseppe Petruzzi, 39-letna Anna Maria Di Pino por. Trotti, 73-letna Antonia Ostrogovich, 64-letni Roberto Zocchi, 79-letna Barbara Bauer, 78-letni Marko Breskvar, 66-letni Giuseppe Radicchio, 52-letni Albino Veliscek, 79-letni Vittorio Rovan, 64-letna Annunziata Surian vd. Geissa, 46-letni Giorgio Pezza, 82-letni Pellegrino Valenta, 70-letna Teresa Crapiz, 61-letni Giuseppe Persi, 53-letni Giovanni Mercandel, 66-letna Ernesta Ferluga por. Paliaga, 55-letni Carlo Pribaz, 75-letni Giovanni Desco, 74-letna Giovanna Molinaro por. Collarini, 62-letni Ettore Cossutta, 38-letni Anton Biloslavo.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN (8. 2. — 14. 2.)

Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta); dr. Rossetti, Ul. Combi 19; dr. Signori, Trg Ospedale 8; Tamaro in Neri, Ul. Dante 7; Godina, Trg S. Giacomo 1; Alla Minerva, Trg S. Francesco 1; Ai Due Mori, Trg Unità 4; G. Papa, Ul Felluga 46.

Služba lekarn od 14. do 16. ure

Giusti, Ul. Bonomea 93 (Greta); dr. Rossetti, Ul. Combi 19; dr. Signori, Trg Ospedale 8; Tamaro in Neri, Ul. Dante 7.

NOCNA SLUŽBA LEKARN (8. 2. — 14. 2.)

Godina, Trg S. Giacomo 1; Alla Minerva, Trg S. Francesco 1; Ai Due Mori, Trg Unità 4; G. Papa, Ul. Felluga 46.

PROSVETNO DRUŠTVO PROSEK-KONTOVEL priredi v petek, 12. t. m. ob 20.30 v kino dvorani «Ana»

PREŠERNOVO PROSLAVO

Nagovor pisatelja Borisa Pahorja. — Sodelovali bodo pevski zbor iz Sv. Križa, pevski zbor Prosek-Kontovel in domača dramska skupina.

Vljudno vabljeni.

Prosvetno društvo «IGO GRUDEN» — Nabrežina

priredi dne 11. februarja t. l. ob 20.30 v dvorani prosvetnega društva

PREŠERNOVO PROSLAVO

Na sporedu je govor o Prešernu, recitacije, branje prizorov iz igre «Nagelj s pesnikovega groba», nastop nabrežinskega šolskega zbora.

Vstop prost

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

prireja

PLANINSKO PREDAVANJE S ŠTEVILNIMI DIAPOZITIVI DR. RAFKA DOLHARJA

ki bo govoril o

«Smučarskem alpinizmu v naših in tujih gorah»

Predavanje bo v dvorani Kulturnega doma 15. februarja ob 20.30.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo Ivan Cankar priredi v svojih prostorih v Ul. Montecchi 6 v petek 12. t.m ob 20,30 predavanje «Potovanje v Tokio». Predaval bo Bruno Križman ter prikazal film o zadnjih olimpijskih igrah. Vljudno vabljeni člani in prijatelji društva.

Mali oglasi

PRI MAGAZZINU FELICE — Trst, Ulica Carducci 41. DOBITE: ženske, moške in otroške dežne plašče, bunde, hlače, jopiče in srajce najboljših vrst in znamk po najnižjih cenah.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

DANES SEJA DEŽELNEGA SVETA

Razprava o zakonskem osnutku deželne zakladne službe

Na dnevnem redu je tudi 10 vprašanj in interpelacij - Sklepi deželnega odbora

Danes ob 9.30 se bo deželni svet zopet sestal na seji. Na dnevnem redu so vprašanja in interpelacije svetovalcev, vprašanje dodelitve državnih funkcionarjev deželni upravi in razprava o zakonskem osnutku o zakladni službi dežele Furlanije — Julijske krajine. Ta osnutek je pripravil deželni odbor in ga je odobrila prva komisija. Osnutek je sestavljen iz sedmih členov ter določa kriterije za izbiro kreditnega zavoda v Furlaniji — Julijski krajini, kateremu bodo poverili vse finančne posle na račun dežele.

Vprašanja so predložili svetovalci Moro (PSI) o navzkrižju med načrtoma za gradnjo naftovoda in vodovoda v karnijski dolini But ter o ureditvi državne ceste čez sedlo Lavardet in skozi dolino San Canciano; Moschioni (KPI) o predstaništvu pridelovalcev sladkorne pese v tovarni sladkorja v Cervinjanu; Morelli (MSI) o medicinski fakulteti na tržaški univerzi ter Morpurgo (PLI) o zavarovalnih pogodbah, ki jih je sklenila deželna uprava.

Interpelacije pa so vložili naslednji svetovalci: Coghetto (KPI) o gradnji vojaškega strelišča na področju gore Valinis; De Caneva (KPI) o izseljevanju v Švico; Bergomas (KPI) o vojaških služnostih v občini Romans ob Soči; Sema (KPI) o ladjedelnici Sv. Marka ter Moro (PSI) o ureditvi karnijske državne ceste št. 52 bis.

Takoj po seji se bodo sestale druga, tretja in četrta komisija deželnega sveta, ki bodo izvolile vsaka po dva predstavnika v prvo stalno komisijo za razpravo o deželnem proračunu. Peta komisija je ta dva predstavnika že izvolila. Ker bo vsak član komisije lahko volil le za enega svetovalca, bosta zastopani večina in manjšina. Na ta način bo začasno število članov prve komisije, ki je pristojna za prvo razpravljanje o proračunu, narasla na 23 svetovalcev.

Na zadnji seji je deželni odbor kar pet ur razpravljal o smernicah za sestavljanje proračunov za leti 1964 in 1965. Po teh smernicah se bo ravnal pri svojem delu odbornik za finance Tripani, ki bo sestavil oba osnutka proračunov. V razpravo so posegli vsi odborniki, nakar je povzel zaključke predsednik dr. Berzanti. Sedaj bo odborništvo za finance sestavilo osnutka proračunov, kar bo seveda terjalo več tednov dela, nakar se bosta z njima ukvarjala najprej prva komisija nato, pa deželni svet, ki bo moral proračuna odobriti.

Na seji odbora so tudi razpravljali o postopku za sestavljanje in odobritev raznih zakonskih osnutkov. Še ta mesec bo začel popolnoma delovati zakonodajni urad dežele, ki bo proučil vse zakonske osnutke, tako da bodo v skladu z zakonodajo. Šele potem jih bodo predali v razpravo.

Nadalje je odbor načel vprašanje ladjedelnice Sv. Marka. Poudaril je, da je ohranitev dejavnosti in okrepitev struktur ladjedelnice bistvene važnosti ter poveril odbornikoma Marpillieru in Cocianniju, naj nadaljujeta svojo že začeto akcijo prvi vladi v tem pogledu. Poleg tega jima je odbor naložil, naj se seznanita s točnim besedilom petletnega načrta, ki ga je odobril ministrski svet, ter tako tudi ugotovita, ali so vesti, ki so izšle v preteklih dneh v tisku, točne.

Predsednik Berzanti je poročal odbornikom tudi o finančnem položaju goriške pokrajinske uprave. Odbor se je izrekel za podporo tej upravi ter poveril posebni komisiji nalogo, da poišče najbolj ustrezne rešitve.

PRIMORSKI DNEVNIK sporoča da bo IV. tradicionalni

NOVINARSKI PLES

27. FEBRUARJA V KULTURNEM DOMU

ZA IZBOLJŠANJE POKOJNIN INPS

Nova delavska zbornica proglasila za četrtek stavko

Stavki tiskarskih delavcev in uslužbencev zavarovalnih ustanov

V četrtek bo po vsej državi dan borbe za izboljšanje pokojnin, ki ga je proglasilo vsedržavno tajništvo CGIL. Zaradi tega je tajništvo Nove delavske zbornice CGIL v Trstu sklenilo napovedati za četrtek ob 13. uri stavko vseh strok delavcev, za katero bodo določili podrobnosti posamezni sindikati. Ob 14. uri bo na Trgu sv. Antona zborovanje (če bo slabo vreme pa v Ljudskem domu v Ul. Madonnina 19), na katerem bo govoril član vodstva CGIL Silvano Levriero. Če bo vreme dopuščalo, bo po zborovanju tudi povorka.

Tajništvo CGIL je napovedalo dan borbe, ker ni vlada predložila parlamentu nobenega zakonskega osnutka za izboljšanje in reformo pokojnin, čeprav se je obvezala, da bo to storila do konca decembra 1964. Položaj upokojencev INPS je namreč zelo slab, saj jih dve tretjini dobiva minimalne pokojnine od 12.000 do 15.000 lir, medtem ko znaša povprečje pokojnin 16.800 lir. Sedaj pa je ministrstvo za delo prosilo upravni svet za novo posojilo 160 milijard lir za pokojninski sklad kmetovalcev, names

VESTI IZ KOPRSKEGA OKRAJA

Izboljšati sedanje kapacitete turističnih objektov ob obali

Nov porodniški oddelek bolnišnice v Šempetru - Rekonstrukcija cest tretjega reda - Nova primorska revija - Lov na ciplje v Portorožu

Analize gospodarstvenikov kažejo, da so na Primorskem še velike rezerve v turizmu, zlasti glede boljšega izkoriščanja sedanjih kapacitet. Turistični strokovnjaki zato predlagajo, naj bi prihodnje investicije vsaj nekaj časa usmerjali k izpopolnjevanju sedanjih objektov. Podatki kažejo, da je bilo bivanje turistov na koprski obali krajše kot pa leta 1962. Na nedavnem posvetovanju turističnih delavcev so priporočili vsem gostinskim podjetjem in občinam na obali, naj izboljšajo udobje gostom ter naj poskrbijo za najrazličnejše oblike zabave. Hkrati so priporočili naj bolj skrbijo za strokovno šolanje gostinskih kadrov. Nekaj korakov v tej smeri so napravili že letos, saj novoodprti center za strokovno šolanje gostinskih delavcev kar dobro opravlja svoje delo. Naj omenimo še to, da je v Portorožu odprta igralnica, namenjena izključno tujcem in da poleg ter pripravljajo tudi gradnjo zimskega bazena. Ti in drugi objekti ter razne prireditve bodo nedvomno napravili koprsko obalo privlačno vse leto. Potrebno bo morda le nekoliko skrbneje proučiti politiko cen ter skrbno primerjati kvaliteto in višino cen tovrstnih storitev v tujini. V zvezi s tem se tukajšnja gostinska podjetja skrbno pripravljajo. V načrtu so tudi posebni angažmanji ter razni razponi glede na glavno sezono, predsezono in posezono.

* * *

Primorska je dobila še eno pomembno zdravstveno ustanovo. V šempetrski bolnišnici so odprli nov porodniški oddelek. Odprl ga je predsednik novogoriške skupščine Jožko Strukelj, ki se je ob tej priložnosti spomnil pobudnika za ustanovitev tega oddelka nedavno v avtomobilski nesreči preminulega dr. Ščuko iz Postojne.

Predstojnik oddelka dr. Urbančič je naglasil, da bodo zanje ustvarili kar najbolj domače okolje. Prvi otrok, ki je v novem oddelku zagledal luč sveta, je bil fantek 16-letne mamice. Novogoriške žene so mater in otroka bogato obdarile, kolektiv bolnišnice je zbral 60 tisoč dinarjev, podjetje Grosist pa je podarilo otroški voziček.

* * *

Društvo muzealcev in konservatorjev Primorske je imelo te dni posvetovanje v Mostu na Soči. Prebrali so tudi več referatov, med temi zlasti referat Emila Smoleta o spomeniškem varstvu na Goriškem. Naj omenimo, da so na tem področju dosegli na Goriškem vrsto uspehov v zadnjih letih. Med drugim restavrirajo zdaj dve grajski poslopji — Kozlov rob nad Tolminom in braniški grad. Oba objekta bodo spremenili v majhna zgodovinska muzeja, saj so zlasti na Kozlovem robu našli vrsto keramičnih predmetov, orožja in drugo. Poleg tega bodo uredili v obeh gradovih bifeje, parkirne prostore in drugo, tako da bosta postala privlačni turistični točki za turiste od blizu in daleč. Značilno je, da se za impoznantni braniški grad zanimajo tudi številni tujci, čeprav restavratorska dela še niso končana. Tako bo neko francosko filmsko podjetje v kooperaciji s Triglav filmom iz Ljubljane najbrž že v kratkem začelo snemati na gradu kooprodukcijski film.

* * *

Po decentralizaciji okraja in s prenosom pristojnosti in sredstev na občine, bodo zdaj primorske občine same skrbele za vzdrževanje in rekonstrukcije cest tretjega reda. Po izračunih bodo imele občine na razpolago okrog 600 tisoč dinarjev za vsak kilometer cest tretjega reda. Ta sredstva pa komaj zadostujejo za redno vzdrževanje teh cest, nikakor pa ne za večja popravila in rekonstrukcije, ki so glede na zmeraj večji promet nujno potrebne. Zato se posamezne občine že zdaj pripravljajo na sklepanje pogodb s cestnimi podjetji za najbolj nujna večja popravila teh cest. Sredstva pa bo pač treba dobiti, saj nastaja zaradi slabih cest ogromna gospodarska škoda (zamude v prometu, okvare na vozilih, prometne nesreče itd.).

* * *

Izredno aktivno novogoriško gledališče pripravlja spet novo premiero. Tokrat so si izbrali Hochwälderjevega Javnega tožilca. Premiera bo predvidoma konec februarja. Režijo je prevzel znani slovenski režiser inž. arh. Viktor Molka iz Ljubljane. Delo je prvič uprizorila ljubljanska Drama leta 1953, medtem ko je bila premiera leta 1948, Pisatelj obravnava v njem termidorsko reakcijo v francoski revoluciji, predvsem pa obračun z nasiljem v tisti dobi. Ker je delo pravzaprav ogorčena demonstracija proti nasilju, je aktualno še danes, ko še ni zbledel spomin na žrtve fašističnega nasilja. To je povedal tudi sam avtor, ko je delo napisal, hkrati pa se tega zaveda tudi režiser, ki je v svojem konceptu predvidel resni glasbeni okvir, requiem žrtvam nasilja.

* * *

Koper je dobil še eno sodobno prodajalno. V Župančičevi ulici je Kmetijska zadruga Koper odprla novo samopostrežno trgovino z mesom in mesnimi izdelki, z južnim sadjem in še z nekaterimi živilskimi predmeti. To je v kratkem razdobju že druga samopostrežna trgovina tega podjetja.

* * *

Vse kaže, da bomo na Primorskem v kratkem dobili kvalitetno revijo, ki bo obravnavala razna kulturna, gospodarska in druga vprašanja. Pobudo za to so dali v Novi Gorici. Morda bo ta revija dobila vseprimorski okvir. Seveda bodo prej organizirali še več posvetovanj o vsebinskih konceptih, o finansiranju, o sodelavcih in drugo.

* * *

Letos je bil tradicionalni lov na ciplje v Portoroškem zalivu zelo zgodaj, saj se običajno zbere bela riba v tem zalivu šele proti koncu februarja. Bržkone je vzrok v razmeroma toplem vremenu v januarju. Letošnji lov je bil najuspešnejši v zadnjih letih, saj so potegnili na suho okrog 50 ton bele ribe.

IZ TRŽAŠKIH SODNIH DVORAN

Potnici je odprl torbico in ji spretno izmaknil denar

Toda opazil ga je policist v civilu in trdo prijel za roko
Obsodili so ga na eno leto zapora, tudi zaradi starih grehov

Podoficir javne varnosti Giuseppe Crevatin zaposlen pri komisariatu v sodni palači, je bil 7. januarja zvečer prost in oblečen v civilno obleko. Stal je na tramvajski postaji na Trgu Goldoni, ko je njegovo izvežbano oko opazovalo sumljivo obnašanje nekega moškega. Možak je nenadoma pričel slediti neko žensko in ko je hotela stopiti v avtobus, ji je urno in spretno odprl torbico in iz nje potegnil denarnico. Podoficir pa ni bil nič manj uren in je tatu zgrabil za roko, ga aretiral in identificiral za 45-letnega Francesca Bortoneja iz Neaplja, ki je že star znanec letečega oddelka policije, saj se je «specializiral» za žeparja in spretnega tatu.

Na kvesturi so tatu zaslišali, okradeni ženski, 66-letni Teodori Muran iz Ul. Eremo 4L, pa vrnili denarnico, v kateri je bilo več kot 10.000 lir.

Včeraj so Bortoneja sodili pred kazenskim sodiščem, kjer je ponovil izgovor, ki ga je navedel že na zaslišavanju na policiji, češ da je bila torbica odprta in je kar vabila roko, da se stegne in vzame denar, ki ga je potreboval za nakup zdravil.

Podoficir Crevatin pa je povedal, da je dobro videl torbico zaprto, dokler ni okoli nje motovilil Bortone. Zagovornik je navedel splošne olajševalne okoliščine in dejstvo, da gre za minimalno ukradeno vsoto. Javni tožilec pa je navedel številne prejšnje obsodbe in je zahteval obsodbo na leto in šest mesecev zapora ter na globo 90 tisoč lir. Sodišče je upoštevalo samo olajševalno okoliščino, da gre za manjšo ukradeno vsoto in je obtoženca obsodilo na leto dni zapora in 60 tisoč lir globe.

* * *

Na prizivu pred preturo so potrdili sodbo 29-letnemu Belliniju Attoliju iz Ul. Smareglia 8, ki je bil obsojen, da je bil vinjen in da je vozil v vinjenem stanju, na globo 15.000 lir, 10 dni zapora, globo 40 tisoč lir za vožnjo v vinjenem stanju in odvzem šoferske izkaznice za 6 mesecev.

Policisti so ob 0.20 2. maja lanskega leta opazili sumljiv avto giulietta, kako skuša odpeljati v Drevoredu D'Annunzio. Svoj policijski avto so postavili za giulietto, vendar je bil šofer trmast in nič ni pomagalo vpitje policistov: vtikal je prestavo naprej in nazaj in večkrat trčil v policijski avtomobil. Končno so ga le spravili k pameti in so mu prepovedali nadaljnjo vožnjo.

Na prizivu se je obtoženec zagovarjal, da ni bil pijan, temveč samo nekoliko «dobro razpoložen» in da ni «vozil» avtomobila, ki je bil parkiran na cesti. Izgovori niso bili prepričljivi, in je sodišče prvotno kazen potrdilo, ter bo moral obsojenec plačati še nove sodne stroške.

V Tržiču gradijo nov plovni objekt

V ladjedelnici CRDA v Tržiču so postavili gredelj plovila, ki služi za vhodna vrata novega velikega suhega doka v Messini. Objekt bo dolg 250 m, širok 36 m in bo lahko sprejel ladje do 70 tisoč ton nosilnosti. Plovilo, ki so ga pričeli danes graditi, bo dolgo 39.2 m in široko 6 m. Načrte so izdelali v oddelku za mostove in dvigala CRDA.

Proučevanje občinskega veterinarskega pravilnika

Komisija tržaškega občinskega odbora za sestavo novega občinskega higienskega pravilnika je ponovno začela s svojim delovanjem in se je pretekli teden sestala dvakrat. Sedaj komisija proučuje občinski veterinarski pravilnik, ki ga morajo sestaviti na osnovi zakona iz leta 1955, ki popolnoma spreminja celotno sestavo veterinarskega urada, ter na osnovi zakona iz leta 1961, ki urejuje delovanje organov, ki vršijo svojo dejavnost na področju javne higiene in javnega zdravstva.

Občinski oddelek za zdravstvo in higieno je doslej proučil stanje pravilnikov za veterinarsko službo v raznih italijanskih občinah. Na osnovah teh podatkov in na osnovi sklepov, do katerih bo prišla komisija, bodo v najkrajšem času predložili občinskemu odboru in nato občinskemu svetu v odobritev del novega higienskega pravilnika, ki se nanaša na veterinarsko službo.

Doslej je komisija, ki ji načeluje odbornik za zdravstvo dr. Blasina, proučila postavke, ki se nanašajo na profilakso in na zdravljenje kužnih in nalezljivih bolezni živine, o nadzorovanju hlevov za prehodno živino, živinskih trgov in razstav ter o pobiranju in predelavi živinskih ostankov.

Poleg tega pa je komisija proučila že nekaj vprašanj pravilnika, ki se nanaša na živila in na pijače.

Spil je trielin namesto žganja

S strogo pridržano prognozo so v nedeljo zjutraj, na prvi medicinski oddelek bolnišnice, sprejeli 49-letnega kuharja Guerrina Sancina iz Ul. Panebianco 80, ki je po pomoti popil trielin, misleč da je žganje. Sancina je v bolnišnico spremljal njegov 18-letni sin, ki je povedal, da je oče vstal približno ob 10. uri. Koj nato je šel v kuhinjo, kjer si je skuhal kavo. Pretočil je kavo v skodelico in dodal sladkorja. Potem je Sancin hotel dodati kavi nekaj žganja. Odprl je kuhinjsko omaro, vzel steklenico in ne da bi se prepričal ali je tekočina žganje, dolil kavi za kozarček trielina. Sancin je potem popil kavo, toda kmalu potem so ga napadle hude bolečine v grlu in želodcu. Uspelo mu je še poklicati na pomoč, potem pa je začel bljuvati in je padel v nezavest. Domači so Sancinu priskočili na pomoč in se takoj zavedli usodne pomote ki jo je napravil. Poklicali so nemudoma rešilni avto RK s katerim so ga odpeljali v bolnišnico.

ŠIRITE PRIMORSKI DNEVNIK

NEDELJSKE PROMETNE NESREČE

Štirje ranjeni pri trčenju avtov pri openskem pokopališču

Avtomobila, ki sta bila močno poškodovana, so morali odstraniti s premičnim žerjavom

Pri pokopališču na Opčinah se je predvčerajšnjim okrog 12.30 dogodila prometna nesreča, pri kateri so se ranile štiri osebe, oba avtomobila, ki sta trčila, pa sta močno poškodovana. Ob tisti uri je 37-letni mehanik Ernesto Brissi iz Narodne ulice 108 na Opčinah, vozil fiat 1100 TS 32403 proti Villi Carsii. V avtu so se peljale tudi 19-letna vajenka Bruna Pituzzi iz Ul. Giuliani 9, njena 45-letna mati Angela Cherti por. Pituzzi in 32-letna delavka Lina Cherti iz Umaga.

Ko je Brissi privozil na križišče Doberdobske ulice in Ul. dei Salici, je nenadoma zagledal, da je s fiatom 1500 TS 70936 z desne privozil 23-letni Oscar D'Agostino z Opčin Ul. dei Papaveri 23. Brissi je takoj pritisnil na pedal zavor, toda čeprav je naglo zavrl, je avto zdrsel še približno 10 m naprej, se na pol zasukal okrog svoje osi in z vso silo treščil v fiat 1500. Pri nesreči so se ranili vsi štirje potniki v fiatu 1100, medtem ko je D'Agostino ostal nepoškodovan.

Ponesrečence so prepeljali v bolnišnico, kjer so Brissiju in Chertijevi nudili samo prvo pomoč. Oba se bosta morala zdraviti po en teden, ker sta se pobila in ranila po kolenih in nogah. Pituzzijevo in njeno mater pa so pridržali na nevrokirurškem oddelku. Tudi onidve sta se pobili in ranili po spodnjih udih, poleg tega pa sta se tudi pobili po glavi. Pituzzijeva in njena mati bosta okrevali v 10 dneh. Na kraju nesreče so potrebne formalnosti opravili agenti cestne policije. Oba poškodovana avtomobila so odstranili s pomočjo premičnega žerjava.

Smrtne posledice hude nesreče na delu

Na ortopedskem oddelku bolnišnice je v soboto zvečer okrog 23.15 podlegel hudim poškodbam 38-letni delavec Antonio Biloslavo iz begunskega taborišča pri Padričah. Kot smo poročali prejšnji petek, se je Biloslavo ponesrečil v starem pristanišču, kjer je bil v službi pri družbi za izdelovanje umetnih hranil «Euromilch». Biloslavo je tedaj stopil v stroj za mletje in pričel čistiti nože. Nenadoma pa je nekdo pomotoma spravil stroj v pogon in ostra rezila so nesrečniku porezala in pomečkala noge. Ko so ponesrečenca prepeljali v bolnišnico, so ga takoj operirali in mu odrezali levo nogo. Zdravniki so upali, da bodo delavcu rešili desno nogo in življenje, toda njegovo zdravstveno stanje je bolj in bolj slabelo in v soboto je nesrečnik izdihnil.

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes, 9. t. m. ob 19.30 cinemascope film:

„LO SCIACALLO"

(SAKAL)

po romanu Georgesa Simenona

Igrajo: JEAN PAUL BELMONDO in CHARLES VENEL

Goriško-beneški dnevnik

PRVOVRSTEN KULTURNI DOGODEK V GORICI

Otvoritev razstave grafika Makuca v duhu obmejnega prijateljstva

Sinočnji svečanosti v razstavnih prostorih Pro Loco v goriški pasaži so prisostvovali najvišji predstavniki oblasti in kulturnega življenja pokrajine Gorica in okraja Koper

V razstavnem prostoru Pro Loco v pasaži so sinoči ob prisotnosti najvišjih predstavnikov oblasti naše pokrajine in okraja Koper odprli razstavo akademskega slikarja grafika Vladimira Makuca. Razstavo je pripravila občinska uprava iz Gorice, ki, kakor trdi župan dr. Gallarotti v kratkem uvodu vabila, spada v okvir kulturnih izmenjav med našim mestom in slovensko republiko ter predstavlja prispevek k medsebojnemu spoznavanju in sodelovanju sosednega prebivalstva.

Otvoritve so se z naše strani udeležili prefekt dr. Principalle, kvestor dr. Guida, župan dr. Gallarotti, pokrajinski predsednik dr. Chientarolli, predsednik trgovinske zbornice inž. Rigonat, občinski odborniki De Simone, Lodi, Agati, Moise, občinski tajnik dr. Palin, poslanec Martina, dr. Gregorig, ravnatelj vladne knjižnice dr. Manzini, nadalje deželna odbornika Cocianni in dr. Tripani, predstavnik Pro Loco dr. Formentini, predstavniki finance in vojske ter drugi povabljenci.

Z jugoslovanske strani pa so bili prisotni predsednik občine Nova Gorica Jožko Strukelj, podpredsednik Dimitrij Furlan, predsednik okraja Koper Jože Eržen, zvezni poslanec Milan Vižintin, Jožko Humar, predsednik občinskega sveta Zveze kulturno prosvetnih organizacij Nova Gorica in tajnik te organizacije Marijan Kovač, dalje Emil Smole, direktor zavoda za spomeniško varstvo Gorica in drugi.

Prijeten kulturni večer je v imenu občine Gorica otvoril odbornik za šolstvo Lodi, ki je govoril v italijanščini ter so njegov govor prevedli tudi v slovenščino; glasi se takole:

«Kot odborniku za javno vzgojo goriške občine mi je poverjena naloga, da pozdravim goste ob otvoritvi razstave grafika Vladimira Makuca. Ko smo pripravili razstavo del tega umetnika, ki je žel toliko priznanja in se uveljavil v svoji domovini in v vsej Evropi, hoče goriška občina predvsem nadaljevati — tudi v znamenju kulture, ki lahko da v svoji univerzalnosti velik prispevek k razumevanju med narodi — s stiki medsebojnega sodelovanja, ki so jih začeli goriški predstavniki in predstavniki Slovenije v skupnem prizadevanju za blagor ljudstva, ki živi ob meji. Najbolj reprezentativnim osebnostim, ki so za to priliko prišle v razstavišče goriške Pro Loco, se prav lepo zahvaljujemo za njihovo udeležbo pri tej otvoritvi. Isto velja še posebej predstavnikom iz Nove Gorice. To srečanje ob toplih izrazih občutkov in življenja, ki nam jih zna nuditi ta izreden umetnik iz mesta ob meji, je dokaz, da smo začeli hoditi po pravi poti kulturnega in tvornega sožitja. Zato izražam tudi v imenu občinske uprave še enkrat prisrčno zahvalo vsem prisotnim, ki so s svojo navzočnostjo hoteli pokazati goriški občini prizadevanje, da naj naše mesto postane most za povezavo dveh kultur in da hoče v tem oziru postati avantgarda v naši deželi, za boljšo bodočnost sosednih narodov.

Zato smo še posebno hvaležni občini iz Nove Gorice, ki nam je omogočila s svojo pomočjo uresničiti to razstavo, ki povrača deloma gostoljubnost, kotero nam je nudilo to mesto ob priliki razstave italijanskih knjig, ki jo je organizirala italijanska knjižnica iz Gorice. Hvaležni smo tudi grafiku Vladimiru Makucu, da se je rade volje odzval našemu povabilu z znano občutljivostjo ter razstavlja dela, ki bodo brez dvoma globoko cenjena tudi v našem mestu, ki ima smisel za stare tradicije v svetu kulture in umetnosti, v tistem svetu, v katerem je bila Gorica vedno prisotna s Tomicem, Brassom, Fabianijem, Ascolijem in mnogimi drugimi umetniki vse do današnjih dni.»

Za njim je likovni kritik prof. Fulvio Monai prikazal lik Vladimira Makuca, izredno pomembnega ustvarjalca na grafičnem področju, ki si je s svojim solidnim in originalnim delom ter posegi tudi na druga področja ustvaril spoštovanja vreden sloves ustvarjalca tako v svoji domovini kakor daleč izven njenih meja.

Gostje so si nato z zanimanjem ogledovali razstavljena dela ter se pri avtorju zanimali za njegovo tehniko, sedanje ustvarjalne napore itd. Vse skupaj je izzvenelo kot blagoglasni akord najplemenitejših skupnih želja odgovornih predstavnikov oblasti obmejnega področja, da s kulturo zgradijo v teh krajih trden most prijateljskih človeških odnosov.

Razstava bo odprta do 14. februarja.

Tečaj nemščine za mestne stražnike

Včeraj zvečer ob 18. uri so v Ul. Mazzini v Gorici uradno otvorili tečaj nemškega jezika, ki je namenjen goriškim mestnim stražnikom. Prisotni so bili poleg drugih tudi goriški župan dr. Gallarotti, odbornik Moise in deželni inšpektor ENALC Ennio Abate Tečaj je pripravila ustanova za pomoč občinskim uslužbencem (Enalc) ter ima namen seznaniti mestne stražnike z najosnovnejšimi pojmi nemškega jezika, kar jim bo prav prišlo, zlasti pri opravljanju prometne službe v mestu med turistično sezono. Tečaj bo trajal štiri mesece.

NOVA STRAN V ZIMSKEM TURIZMU NA GORIŠKEM

Na Lokvah pognali vlečnico z zmogljivostjo 360 oseb na uro

V tem tednu bosta pričeli obratovati še vlečnici na Laznah in na Livku
Naprava je v nedeljo privabila na Lokve veliko množico smučarjev

Lokve, turistično središče za poletno in zimsko rabo, je dobilo v nedeljo pomembno smučarsko napravo: 520 metrov dolgo vlečnico z zmogljivostjo 360 oseb na uro; višinska razlika med spodnjo in zgornjo postajo je 142 metrov. Napravo so pognali že v soboto, ki je na veliko veselje vseh delovala popolnoma normalno. V nedeljo je bilo nanjo pravi naval. Dasiravno je dolga vrsta smučarjev čakala na poteg, se s čakanjem ni zamujalo dosti časa, ker naprava po dva hkrati odpelje navkreber s precejšnjo hitrico.

Avstrijski strokovnjaki montirajo te dni podobno žičnico tudi na Laznah. Le-ta bo dolga 347 metrov in bo prepeljala na uro 480 smučarjev do 106 metrov višje druge postaje. Cesto na Lazne so splužili, tako da bo žičnica razbremenila lokvarsko posebno ob nedeljah, ko je naval večji. Vlečnica na Laznah pa ima to prednost, da je nameščena na osojni strani, kjer se sneg drži vsaj za mesec več kot na Lokvah.

Tretjo vlečnico bodo v tem tednu montirali na Livku nad Kobaridom, ki je na severnem delu Matajurja. Ta bo imela 130 vlekov na uro ter bo dolga 203 metre, premagovala pa bo višinsko razliko 93 metrov. Posebnost te žičnice je v njeni prenosnosti. Podobno bodo takoj nato montirali še v Koritnici pri Bovcu, ki ima s svojimi 256 metri dolžine sposobnost 150 vlekov na uro.

Izreden naval smučarjev v nedeljo kakor tudi prejšnje dneve na terene na Lokvah popolnoma opravičuje investicije v takšne zimskošportne naprave. Smučanje postaja namreč iz leta v leto množičnejši šport, pritisk na smučišča v jugoslovanskem obmejnem pasu pa povečuje tudi bližina nekaterih večjih mest, zlasti Trsta in Gorice, kjer se s smučanjem ukvarja dokajšen odstotek prebivalstva.

Prepričani smo, da se komaj začenja doba smučarskega športa, zakaj ti kraji odpirajo tej športni in rekreacijski panogi neverjetne možnosti razvoja.

Pustni ples p. d. iz Sovodenj v prosvetni dvorani v Gorici

V soboto zvečer je prosvetno športno društvo iz Sovodenj priredilo v prosvetni dvorani na Verdijevem korzu 13 v Gorici zabavni večer s plesom. Zabave so se udeležili predvsem mladi ljudje iz skoraj vseh vasi Goriške, predvsem pa iz Sovodenj. Zaples sta igrala kar dva zabavna ansambla, in sicer Nomadi iz Sovodenj in pa instrumentalni kvintet iz Steverjana. Ker pripadata orkestra različnima žanroma, so imeli plesalci na voljo najrazličnejše plesne komade.

Organizacija prireditve je bila dobra, na voljo je bil prigrizek in pa pijača. Dvorana je bila skupno okrašena, tako da so se gostje prijetno počutili v njej. Ples, ki se je začel v soboto zvečer, je trajal do zgodnjih nedeljskih ur. Požrtvovalnim prosvetnim in športnim delavcem iz Sovodenj, ki so prevzeli na svoja ramena breme tako zahtevne prireditve, čestitamo k dobri organizaciji.

Jutri, 10. februarja bo v klubu «Simon Gregorčič» na Verdijevem korzu 13 v Gorici, predavanje o temi

«NAPOLEONOVE ILIRSKE PROVINCE»

Predaval bo dr. Karel Šiškovič iz Trsta, asistent za zgodovino na univerzi v Padovi.

Predavatelj nam bo prikazal posledice upravljanja francoske oblasti v naših krajih za časa Napoleona, ki so bile kljub kratkemu trajanju važne in koristne za slovenski narodni preporod tudi zato, ker je Ilirija združevala vsa ozemlja, naseljena s Slovenci.

SREČANJE Z MINISTROM CORONO

Predsednik PTU naglasil potrebo turističnega sodelovanja s Slovenijo

Podporo društvu Seghizzi za njegove mednarodne koncertne prireditve
Za olajšavo pri izdaji tranzitnih dovoljenj za nemške turiste

Predsedniki pokrajinskih turističnih ustanov iz Gorice, Trsta in Vidma, skupaj z nekaterimi drugimi predstavniki deželnega turizma, so bili v nedeljo v Latisani, kjer so se pri skupnem kosilu v gostišču Bella Venezia sestali z ministrom za turizem Corono. Ob tej priliki so obravnavali najbolj pereče turistične probleme v deželnem okviru ter za vsako pokrajino posebej.

Predsednik goriške PTU Peternel je priporočil ministru, da bi goriška PTU potrebovala večjo denarno podporo za razvoj turizma na našem obmejnem področju. Pri tem je poudaril potrebo po večjem turističnem sodelovanju z Novo Gorico in s Slovenijo na splošno. Pravtako je priporočal ministru, naj bi posredoval na merodajnem mestu za olajšavo pri izdaji tranzitnih dovoljenj za turiste iz Nemčije in Avstrije, ki potujejo preko Slovenije na Jadran. Na ta način bi se lahko znaten del teh turistov usmeril preko prelaza na Ljubelju in čez Vršič po Soški dolini ter preko bloka pri Rdeči hiši skozi Gorico, ki bi od tega nedvomno imela korist, obenem pa bi s tem znatno razbremenila pontebsko cesto, ki je zlasti v poletnih mesecih preobremenjena. Predsednik Peternel je priporočil tudi nakazilo posebne podpore goriškemu pevskemu društvu Seghizzi, kar bi olajšalo priredbo mednarodnih koncertov, ki jih to društvo z uspehom prireja ob priliki Andrejevega sejma v Gorici.

Minister je obljubil, da se bo za te in druge probleme zanimal. Dodal je, da bodo o njih še podrobneje razpravljali ob njegovem prihodnjem obisku v videmski in goriški pokrajini.

Globe mestnih redarjev v mesecu januarju

V mesecu januarju so mestni stražniki prisodili 431 glob, od katerih so 428 prisodili kršiteljem cestnega zakonika, dvema, ker sta prekršila pravilnik o psih, in enemu, ki je prekršil pravilnik mestne policije. Psoderec je v enem mesecu zajel 20 psov, ki so se klatili po mestu

Karnijska skupnost razpravlja o naftovodu

Na sedežu Karnijske zveze v Tolmeču je bil te dni sestanek strokovnjakov, na katerem so razpravljali o gradnji naftovoda Trst-Bavarska po ozemlju videmske pokrajine. Na dnevnem redu je bilo zlasti vprašanje gradnje novega predora pod Alpami, in sicer iz Timaua na italijanski do Kotshatha na avstrijski strani. Sestanka so se udeležili senator Gortani, deželni odbornik za industrijo in trgovino odv. Marpillero, ravnatelj italijanske družbe za gradnjo naftovoda Trst Bavarska ing. Di Monda ter predstavnik deželnega odbora za javna dela ing. Cola.

Ing. Di Monda je orisal glavne točke gradbenega načrta ter je poudaril zlasti vrsto tehničnih ukrepov, ki jih družba SIOT namerava sprejeti pri gradnji novega naftovoda, da ne bi to delo prizadelo kakšne škode vodnim žilam v videmski pokrajini. Vprašanje vodnih žil ima še posebno važnost v dolini potoka But, severno do Tolmeča, koder bo speljan naftovod. Na tem področju namerava karnijka skupnost zgraditi večji vodovod in hidroelektrarno.

Sen. Gortani in odbornik Marpillero sta izrekla svoje zadovoljstvo spričo pojasnil in zagotovil, ki jih je v tem pogledu dal predsednik družbe SIOT, ing. Di Monda, ter izjavila, da je šla dežela družbi kolikor mogoče na roke, saj bo naftovod Trst-Bavarska ugodno vplival na gospodarski razvoj celotne dežele Furlanija-Julijska krajina.

Dva posega goriških gasilcev

Včeraj okrog polnoči, ko se je Olga Di Lorenzo, ki stanuje v Gorici, Ul. Rocca 10, vrnila domov, je zaman skušala vtakniti ključ v angleško ključavnico pri vhodu svojega stanovanja in odpreti vrata. Končno je ugotovila, da je ključavnica pokvarjena in morala je poklicati na pomoč goriške gasilce. Ti so takoj prišli in v prisotnosti policije ugotovili, da so bili med odsotnostjo gospodarjev tam neznanci, ki so skušali odpreti vrata, verjetno zato, da bi vlomili v stanovanje, ter so pri tem pokvarili ključavnico, ne da bi uspeli pri svoji nameri. Gasilci so s pomočjo prikladnega orodja vrata odprli.

Včeraj okrog 12.50 pa so poklicali gasilce tudi v Gradiško, kjer je zaradi saj v dimniku nastal ogenj v stanovanju Giovannija Zottija, v Ul Giustiniani 5. Ogenj je že načel tramovje in tudi del parketov ter so imeli gasilci skoro dve uri opravka, preden so vse pogasili. Škodo cenijo na okrog 30.000 lir.

PRISPEVAJTE ZA DIJASKO MATICO!

Zaradi negibčnosti pri reševanju gospodarskih vprašanj

18. februarja enoten protest treh sindikalnih organizacij

Finmeccanica se pogaja za prodajo statev z neko tujo državo

Tajništva CISL, UIL in CGIL so na svojem sestanku 8. februarja proučila odločitev pokrajinskih vodstev glede stalnega slabšanja gospodarskega položaja v naši pokrajini, ki se kaže z odpusti, suspenzijami in krajšanjem delovnega časa, kakor tudi z odlašanjem izgradnje večjih industrijskih objektov. Ker vse pobude ustanov, oblasti in zvez doslej še niso pokazale nikakršnih rezultatov niti ne obetajo stvarnih perspektiv za bližnjo bodočnost, so se tajništva zgoraj omenjenih sindikalnih organizacij dogovorila, da priredijo v četrtek 18. februarja dveurno pokrajinsko protestno manifestacijo vseh kategorij med 10. in 12. uro. Tajništva so nadalje sklicala za ponedeljek 15. februarja sestanek predstavnikov krajevnih ustanov in gospodarskih kategorij naše pokrajine, na katerem bodo prikazali razloge, zaradi katerih so se odločili za to akcijo.

Zatem je predsednik Finmeccanica Mogri odgovoril socialističemu poslancu Fortuni na njegovo interpelacijo ministru za državne udeležbe Boju o kritičnih razmerah v livarni SAFOG. Predsednik Mogri poudarja v svojem odgovoru, da se z neko tujo državo pogovarjajo o dobavi večjega števila statev, ki jih je na podlagi pogodba izdelala livarna SAFOG. Če bo Finmeccanica uspela to pogodbo skleniti, ne bodo samo odpravili skrčenega delovnega časa, temveč bodo delavcem livarne zagotovili delo za daljše obdobje.

Preteklo soboto so se na goriški kvesturi poslovili od policijske-ga podpolkovnika Gaetana del Donno, ki je bil premeščen na novo službeno mesto v Bari. Ob prisotnosti številnih funkcionarjev se je od odhajajočega poslovil goriški kvestor dr. Guida. Gaetano del Donno je bil več let poveljnik pokrajinskega oddelka policije v Gorici.

Ubežna dečka iz Gorice so našli v Veroni

Kvestura iz Verone je sporočila goriški kvesturi, da so včeraj zjutraj našli tam oba goriška dečka, ki sta pretekli četrtek pobegnila od doma. Gre za 14-letnega Alfreda Veniera iz Gorice, Ul. Generale Paolini 9 in za pravtako 14-letnega Ilarija Cravosa, ki stanuje v Ulici Generale Papa 2. Njun pobeg so javili starši goriški policiji že v petek. Policija je prvotno ugotovila, da so iz Gorice odpotovali v treh, ker je bil z omenjenima tudi Armando Tursich iz Ul. Garzarolli. Skupaj so potovali v Tržič ter nato do cestnega križišča za Benetke, kjer so se ločili. Tursich se je še istega dne vrnil domov, ostala dva pa sta izjavila, da gresta v Benetke, kjer naj bi ju vzeli na delo pri nekih komedijah Luna parka, ki so bile za Andrejev sejem v Gorici.

Sedaj se je tudi njuna pustolovščina zaključila in policija je obvestila o najdbi starše ter bo poskrbela za njun povratek pod rodni krov.

DEŽURNA LEKARNA

Danes ves dan in ponoči je odprta v Gorici lekarna SORANZO, Verdijev korzo št. 57, telefon 28-79.

PROMETNA NESREČA V STRAŽICAH

Pri trčenju s tovornikom se je poltovornik prevrnil

Šofer iz Pevme si je pri tem zlomil nogo

Včeraj okrog 10.40 sta na križišču Ulic P. Diacono, Brigata Casale in Montecucco v Gorici, trčili dve vozili in je bil pri tem eden izmed šoferjev precej hudo ranjen.

Ob tisti uri je vozil 26-letni Claudio Sclauzero, ki stanuje v Pevmi Ul. Bellaveduta 11, poltovornik iz Stražic proti središču mesta. Ko je privozil na omenjeno križišče pa je po Ul. Brig. Casale v smeri proti Ul. Montecucco prišel tovornik OM Lupetto, last Messaggerie Ligure Lombarde, ki ga je vozil 32-letni Angelo Frascina, iz Gorice Ul. Forte del Bosco. Obe vozili sta trčili skupaj s tako silo, da se je poltovornik prevrnil, pri čemer je dobil Sclauzero precej hude poškodbe. Takoj so poklicali avto Zelenega križa, ki je ponesrečenca odpeljal v civilno bolnišnico, kjer so mu ugotovili zlom leve noge ter rano na ustih z izgubo več zob. Pridržali so ga v bolnišnici s prognozo okrevanja v 30 dneh.

Na kraj nesreče je prišla cestna policija iz Gorice, ki je napravila zapisnik in je ugotovila precejšnjo škodo na obeh vozilih, zlasti pa pri poltovorniku. Omenimo naj, da je poltovornik prihajal z desne strani in je imel prednost.

Iz goriške bolnišnice

Včeraj okrog 15. ure so z avtom Zelenega križa pripeljali v goriško civilno bolnišnico 52-letno Marijo Bressan iz Ločnika, Ul. Romana 47. Zdravniki so ji ugotovili zlom leve noge ter so jo pridržali za 30 dni na zdravljenju. Žena je povedala, da se je ponesrečila doma v drvarnici, ko je pripravljala drva ter je pri tem padla.

Malo pozneje so pripeljali tudi 55-letnega Paola Cociannija iz Gorice, Ul. Faiti 16, ki se je popoldne ponesrečil na delu v lesnem podjetju IGLEA, kjer se je porezal s cirkularko na palcu desne roke. Nudili so mu prvo pomoč s prognozo okrevanja v 10 dneh.

Kino

VERDI. 17.15: «L'uomo della valle maledetta», T. Harbin in J. Eory, barvni ameriški kinemaskopski film, zadnja predstava ob 22.

CORSO. 16.30: «Matrimonio all'italiana», Sofia Loren in Mastroianni. Panoramičen film v barvah. Mladini pod 14. letom vstop prepovedan.

MODERNISSIMO. 16.00: «Il mondo balordo», italijanski barvni dokumentarni film, mladini pod 18. letom vstop prepovedan, zadnja predstava ob 22.30.

VITTORIA. 17.15: «Zorro il pistolero», M. Robbins in N. McDonald, ameriški črnobeli film, zadnja predstava ob 21.30.

CENTRALE. 17.00: «I predoni del Kansas», T. Curtis in A. Murphy, ameriški barvni film, mladini pod 16. letom vstop prepovedan, zadnja predstava ob 21.30.

TEMPERATURA VČERAJ

Včeraj smo imeli v Gorici najvišjo temperaturo 6,2 stopinje ob 13. uri, najnižjo 3,8 stopinje pod ničlo ob 2.50, povprečne dnevne vlage je bilo 70 odstotkov.

šport šport šport šport šport

ALIGA

IZIDI

*Atalanta—Torino	0-0
*Bologna—Genoa	2-1
*Juventus—Catania	4-1
Fiorentina—*Lazio	1-0
*Mantova—Foggia	0-0
Inter—*Messina	1-0
LR Vicenza—*Milan	1-0
*Sampdoria—Cagliari	1-0
*Varese—Roma	1-1

Prihodnje tekme (14. t.m.)

Messina - Bologna; LR Vicenza - Cagliari; Genoa - Catania; Atalanta - Foggia; Mantova - Juventus; Inter - Lazio; Roma - Sampdoria; Torino - Milan; Fiorentina - Varese.

LESTVICA

Milan	20	14	5	1	36	12	33
Inter	20	10	8	2	27	18	28
Juventus	20	10	7	3	26	14	27
Torino	20	8	9	3	24	15	25
Fiorentina	20	9	7	4	27	19	25
Bologna	20	9	6	5	27	15	24
Foggia	20	6	8	6	14	17	20
Sampd.	20	7	6	7	16	19	20
Vicenza	20	7	6	7	21	21	20
Roma	20	4	11	5	21	20	19
Atalanta	20	4	10	6	9	12	18
Varese	20	4	10	6	18	23	18
Catania	20	6	6	8	24	29	18
Lazio	20	4	8	8	16	21	16
Genoa	20	3	9	8	15	25	15
Cagliari	20	3	7	10	11	23	13
Messina	20	3	5	12	11	26	11
Mantova	20	2	6	12	8	22	10

AMATERSKI NOGOMET

Samo točka za enajstorico Primorja

Enajstorici Primorja sta v nedeljo prinesli domov le po eno točko. Prvo moštvo, ki nastopa na prvenstvu II. amaterske kategorije, je dobro začelo in je v prvem polčasu spravilo kar dve žogi v mrežo S. Sergia. Žal je obramba, sicer sestavljena iz igralcev, ki jim ta vloga ne prija, popustila in nasprotnikom se je posrečilo, tudi s pomočjo avtogola, izenačiti in rešiti točko.

Izid: **Primorje — San Sergio 2:2 (2:0).**

Tudi juniorji so morali prepustiti pol izkupička gostiteljem Edere.

Izid: **Edera — Primorje 1:1.**

V OSMEM KOLU ODBOJKARSKEGA PRVENSTVA MOŠKE B LIGE

Tudi iz Mester presenečenje: dragocena zmaga šestorke Bora

Po nedeljski zmagi v Padovi smo predvidevali preporod Borove ekipe. Gledali smo na to zmago kot na nekaj izrednega, a istočasno smo se bali negativnega rezultata v Mestrah. Po vsej verjetnosti bi poraz pokopal igralce in odtujil od njih zvesto in navdušeno publiko, ki z zanimanjem sledi temu prvenstvu. Naša bojazen pa je bila odveč in po četrtem setu smo ponovno videli borovce, ki so ob zaključnem sodnikovem žvižgu planili kvišku veseli zmage. S to zmago so se plavi končno otresli kompleksa nazadovanja in tekma je jasno dokazala, da se slovenska ekipa spet vrača v formo, ki jo je zaman zasledovala od samega začetka prvenstva.

Začelo se je z jasno premočjo plavih, ki so kljub popolni nemoči Walterja Veljaka, nizali točko za točko. Pri stanju 8:1 pa je v igro vstopil 36-letni kapetan gasilcev. Umiril je ekipo, začel graditi igro in s tem osvajati točke. Borov trener se ni zavedel, da je Walter, zaradi udarca v koleno, senca samega sebe, in tako dovolil Benečanom najprej izenačenje, nato pa zmago s 15:10. Kot je razvidno je Bor osvojil le dve točki proti štirinajstim, ki so jih nabrali gasilci.

V začetku drugega seta je končno šel Veljak z igrišča. Zamenjal ga je Uršič. Pri stanju 7:5 za gasilce je zopet stopil v igro in ko je moral na servis, je praktično osvojil set. Pridobil je štiri točke, ki so dovolile Boru, da se je maščeval za poraz v prvem nizu.

V tretjem setu je Bor spet zaigral kot v Padovi in brez večjih cvir stalno vodil do 15. točke. Ko je že glavni sodnik zapiskal konec seta, se je oglasil zapisnikar s pripombo, da je stanje le 13:9 za Bor. Po protestih, ki so jasno dokazali napako stranskega sodnika, je tržaška šestorka dokončno, po ponavljanju zadnje točke, osvojila set.

V tem elanu je slovensko moštvo nadaljevalo s svojo izredno igro tudi v četrtem setu. Vse je šlo gladko do stanja 13:5 Tedaj so gasilci nenadoma oživeli; reševali so nemogoče žoge, gradili igro in dobro blokirali Borove tolkače. Živci so bili, posebno v vrstah Bora, zelo napeti. Gasilci so skrčili namreč rezultat na 13:12. Tedaj pa je pri Tržačanih oživel blok. Borovci so iztrgali najprej servis in nato s pomočjo «topništva» (beri Walter Veljak), osvojili set in predragoceno zmago.

Ekipa beneških gasilcev je le toliko uspešno kljubovala Boru, dokler ni sapa zapustila «starega mačka» kapetana Bergantina. Drugi so pokazali dobro odbojko a brez izrazitega tolčenja.

Iz Borovih vrst pa moramo pohvaliti poleg Veljaka še Orla in Drasiča, ki se je končno vrnil v formo in tudi s svojimi izrednimi trenerskimi sposobnostmi pripomogel Boru do zmage s tem, da je večkrat posegel v igro z raznimi umestnimi pripombami. Lahko brez skrbi pokažemo nanj kot na moralnega zmagovalca tekme.

Izid:

BOR — *Gasilci ME 3:1
(10:15, 15:11, 15:9, 15:12)

Postavi:

BOR: Jurkič (kap.), Drasič, Fučka, Starec, Uršič, Orel, Vitez, Mijot, W. Veljak in Vodopivec.

Gasilci Mestre: Bergantin (kap.), Molin, Musoni, Bertoli, Tassan, Di Sanzo, Padovan, Stevanato in Pietrobon.

Sodniki: Storzini (Ravenna), Bettiolo in Antonucci iz Benetk.

RITTER

KOLESARSTVO

MILAN, 8. — Na šestdnevni dirki, ki je v Milanu, vodi italijansko-holandski par Terruzzi - Post pred nemško dvojico Bugdahl - Renz. Na tretjem mestu je belgijsko-italijanski par Van Stenbergen - Motta.

IZREDEN USPEH SMUČARSKIH TEKEM SPDT

Jožko in Pavel Morelj premočna med člani

Alenka Križnič med dekleti, S. Udovič med začetniki - V sankanju zmaga Sergija Šumana

Po skoraj desetih letih je Črni vrh nad Idrijo v nedeljo zopet gostil tržaške tekmovalce, ki so pred leti tako vneto obiskovali to lepo zimskošportno središče. V organizaciji SPDT so bile tam smučarske tekme v veleslalomu za člane, članice in začetnike ter v sankanju. Prijavilo se je nad 30 tekmovalcev, vendar je bilo več med tekmovanjem diskvalificiranih tako, da se jih je v končne lestvice uvrstilo le 22.

Največje zanimanje je seveda veljalo moškemu veleslalomu, na katerem so nastopili že rutinirani smučarji, ki so že nastopili na več tekmovanjih. Doseženi časi so potrdili, da imamo zamejski Slovenci v svojih vrstah več nadarjenih smučarjev, ki bi lahko ob primernem treningu dosegli lepe dosežke. To velja zlasti za oba brata Morelj, ki sta pokazala za pol razreda boljšo tekmovalno kondicijo od ostalih. V družbo «obetajočih» lahko prištejemo še Cesarja V., in Možino, ki bi z nekoliko več sreče lahko dosegla boljše rezultate. Žal pa so manjkali nekateri drugi tekmovalci, ki zaradi zaposlenosti niso mogli dopotovati v Črni vrh.

Med ženskami je proga povzročila precej strahu, čeprav ni bila pretirano strma. Na cilj sta tako prispeli le dve in za obe lahko rečemo, da sta s svojim znanjem ugodno presenetili.

Začetniki so nastopili v posebni skupini. Tudi tukaj sta do cilja prismučala le dva.

Posebno zanimanje je vladalo za sankarski del tekmovanja. Pravo odkritje dneva je bil mali Šuman Sergij, ki je premočno premagal vse nasprotnike in je v slogovno skoraj dovršeni vožnji pridrvel na cilj. Presenečenje pa je pripravila tudi Alenka Kravos, ki je povsem nepričakovano dosegla to, kar mnogim fantom ni uspelo kljub večji meri poguma in znanja: visoko uvrstitev.

Tekmovalci in izletniki — katerih je bilo za dva avtobusa — poleg številnih osebnih avtomobilov, ki so prispeli za to priliko v Črni vrh — so preživeli v sončnem vremenu lep dan in zaželeno bi bilo, da bi SPDT take lepe in koristne pobude še pogosteje uresničilo.

T. O.

REZULTATI

VELESLALOM

ČLANI

1. MORELJ JOŽKO 25"3
2. Morelj Pavel 25"9
3. Kosmina Niko 27"9
4. Cesar Vojko 28"4
5. Možina Primož 28"6
6. Hreščak Marko 35"
7. Križnič Andrej 38"8
8. Križman Bruno 1'7"4
9. Jagodic Žarko 1'29"7

ČLANICE

1. KRIŽNIČ ALENKA 41"1
2. Trampuž Helena 52"5

ZAČETNIKI

1. UDOVIČ SERGIJ 22"8
2. Premru Sergij 25"2

SANKANJE

1. ŠUMAN SERGIJ 18"1
2. Kravos Alenka 24"4
3. Dovgan Marino 31"3
4. Križman Bruno 37"8
5. Veljak Danilo 41"4
6. Švab Nadja 42"8
7. Dovgan Tonček 44"8
8. Rudež Pino 47"9
9. Batista Miranda 52"9

Gledalci so z zanimanjem sledili poteku veleslaloma v Črnem vrhu. Na progi se Hreščak Marko spušča proti cilju

V 20. KOLU A LIGE

Prvi poraz (z Altafinijem v moštvu) Milana

Altafini, ki je v nedeljo po dolgem sporu z vodstvom kluba, ponovno oblekel črno-rdeči dres, ni prinesel sreče Milanu. Ob njegovem prvem nastopu je Milan, ki je do danes premočno vodil, okusil prvi poraz letošnjega prvenstva. In to pred domačim občinstvom in po zaslugi enajstorice Lanerossi iz Vicenze. Malo pred zaključkom prvega polčasa je Colaussig prevaril vratarja Milana in tako povedel v vodstvo lastno moštvo. Milančani so sicer odgovorili, vendar brez uspeha.

Z druge strani pa se je Inter vrnil iz Messine z dragocenima točkama, s katerima se je sedaj približal Milanu za 5 točk. Tudi Juventus je obogatel in to na račun Catanie, ki nikakor ni mogla držati razigranih domačinov v šahu.

Dragoceno zmago je zabeležila tudi Fiorentina, ki je bila v gosteh Lazia, medtem ko se je moral Torino v Bergamu zadovoljiti le s polovičnim izkupičkom.

Čeprav je bila Bologna brez treh titularcev, je vendarle prišla do zmage, v tej tekmi z Genoo je Pascutti dosegel svoj stoti gol. Sampdoria je tudi obogatela, medtem ko je Varese prisilil Romo, ki je bila v gosteh, na delitev točk. Isto se je zgodilo v Mantovi, kjer je gostovala Foggia.

KLJUB DOMAČEMU OKOLJU SAMO TOČKA

Izredna igra v drugem polčasu: Triestina nadoknadila dva gola

TRIESTINA - MODENA 2:2 (0:2)

TRIESTINA: Colovatti; Frigeri, Cattonar; Palcini, Dalio, Sadar; Mantovani, Scala, Bernasconi, Novelli, Gentili.

MODENA: Colombo; Cattani, Barucco; Aguzzoli, Borsari, Bellei; De Robertis, Merighi, Pagliari, Toro, Gualtieri.

SODNIK: Pieroni iz Rima.

STRELCI: v 29' Pagliari (M), v 32' Scala (T) avtogol, v 60' Bernasconi (T), v 85' Gentili (T).

Približno 5000 gledalcev, sodnik opomnil Tora in Merighija. Kotov 5:4 (2:) v korist Modene.

Iz strogo matematičnega vidika predstavija nedeljska tekma z Modeno neuspeh Triestine. Za moštvo, ki se bori za obstoj je namreč ena točka na domačem igrišču premalo Kdor pa je sledil tekmi je bil vsekakor vesel njenega poteka in prijetno presenečen nad igro Triestine. Rdeči so se končno izkazali in to na račun ene izmed najmočnejših moštev B lige.

Tekmo moramo razdeliti na dva dela. V prvem je Triestina zaigrala kot vedno, Modena pa je prikazala izreden nogomet, s katerim je domačine popolnoma zmedla. Ti so res skušali organizirati resen odpor, toda obramba je v mnogih primerih nevarno popustila. Napad pa je le s težavo prišel pred vrata gostov, tu pa je vselej žogo izgubil. Vse je torej kazalo, da bo Triestina doživela nov poraz. Te slutnje sta potrdila še dva gola, ki so ju gostje dosegli v dobi treh minut. Modena je popolnoma gospodarila na igrišču, Triestina pa je bila nezmožna vsakega protinapada. Gledalci so bili torej že vdani v grenko usodo, rdečih, ko so se ti tik pred koncem polčasa razvneli. Toda sreča jim ni bila naklonjena in Modena se je rešila.

V drugem delu pa je nastal na igrišču neverjeten prevrat. Triestina se je popolnoma spremenila in gostje so se kmalu znašli v škripcih. To je bilo seveda odvisno nekoliko od gostov, ki so popustili, mnogo pa tudi od Tržačanov, ki so dobili prvo plačilo pol ure pred koncem. Od tedaj dalje se je igralo le na polju Modene. Priložnosti je bilo seveda več, pet minut pred koncem pa je Triestina nasprotnike dohitela. Toda to ni vse. Tik pred zaključkom je imela še eno priložnost, ki pa jo je Mantovani zgrešil.

Sodnik je bil tokrat na mestu, kar se redkokdaj zgodi v Trstu. Zmotil se je le v eni priložnosti, ko bi strožji sodnik verjetno dosodil Triestini enajstmetrovko.

Kronika: Začetek je zelo živahen. Obe moštvi sta izvedli nekaj lepih akcij. V 5' je streljal Scala: malo previsoko. Ista usoda je doletela strel Borsarija. Vratar Modene je moral v 24' na delo, da je prepečil strel z glavo Mantovanija, v 25' pa je Novelli zgrešil za las previsoko. Malo kasneje je moral Colombo spet Novelliju pod noge. V 29 je padel prvi gol. Na levi strani igrišča je pritekel z žogo De Robertis: vsi trije branilci Triestine Dalio, Cattonar in Sadar so mu hiteli nasproti. Pagliari je ostal sam in je z lahkoto pretvoril tovarišev predložek v gol. Tri minute kasneje se je razvila podobna akcija. Tokrat pa je bil Toru napoti Scala. Tržačan je res prestregel strel, a s tem je ukanil svojega vratarja: 0:2. Minuto pred odmorom je Triestina izvedla krasen protinapad. Neutrudljivi Frigeri je podal v sredo. Novelli pa je žogo odbil do prostega Mantovanija, ki jo je z glavo usmeril v vrata. Na sami črti je Bellei rešil položaj.

V drugem polčasu je Frossi poslal na sredo Gentilija, Bernasconija, v res črnem dnevu, pa na levo stran. Triestina je nadaljevala z napadi in je v 16' dosegla prvi gol: Palcini je močno streljal od kakih 20 metrov. Colombo je le odbil in Bernasconi je z lahkoto spravil žogo v nezavarovana vrata. To je Triestino še podžgalo. V 22' je moral Aguzzoli rešiti na črti: strel je izvedel Mantovani. V 24' je Bernasconi, ki se je po golu zbudil, streljal brez sreče, v 25' je Palcini poslal s 40 metrov ostro žogo, ki jo je Colombo res lepo ubranil. V 28' je Bellei izvedel nenaden protinapad z Gualtierijem. Njima je nasprotoval le Dalio, katerega je pa Bellei preigral. Nasproti mu je drzno pritekel Colovatti, ki je rešil rezultat. V 39' je sledila akcija Palcini-Bernasconi-Mantovani: roka branilca gostov, a sodnik prekrška ni kaznoval. V 40' zopet gol. Sadar je načel novo akcijo. Nadaljeval jo je Bernasconi, ki je žogo podal nezavarovanemu Gentiliju. Ta je streljal v nezavarovana vrata in končno izenačil. Še akcija Mantovanija, nato pa konec.

UROŠ KOREN

BLIGA

IZIDI

*Alessandria—Napoli	1-0
*Brescia—Parma	2-1
*S. Monza—Catanzaro	2-1
*Padova—Livorno	2-0
Spal—*Pro Patria	3-0
*Reggiana—Bari	2-0
*Trani—Palermo	1-1
*Triestina—Modena	2-2
*Venezia—Lecco	0-0
Potenza—*Verona	3-0

Prihodnje tekme (14. t.m.)

Lecco - Alessandria; Livorno - Triestina; Modena - Padova; Monza - Napoli; Parma - Venezia; Potenza - Palermo; Pro Patria - Brescia; Spal - Reggiana; Trani - Catanzaro; Verona - Bari.

LESTVICA

Brescia	20	10	8	2	25	12	28
Lecco	20	10	6	4	26	7	26
Reggiana	20	9	5	6	25	9	23
Modena	20	7	9	4	23	13	23
Spal	20	7	9	4	20	14	23
Palermo	20	8	7	5	24	21	23
Napoli	20	6	10	4	22	14	22
Venezia	20	7	7	6	19	16	21
Padova	20	6	9	5	12	10	21
Potenza	20	7	7	6	30	27	21
Verona	20	6	9	5	16	21	21
P. Patria	20	8	5	7	17	24	21
Catanzaro	20	5	10	5	11	13	20
Alessand.	20	5	10	5	15	19	20
Bari	20	6	7	7	19	21	19
S. Monza	20	5	6	9	18	29	16
Livorno	20	3	9	8	11	17	15
Trani	20	4	7	9	13	26	15
Triestina	20	4	5	11	11	25	13
Parma	20	3	3	14	13	32	9

Goriški nogomet

Še ena zmaga Juventine ki si je utrdila položaj

Poraz Sovodenjcev doma in ena točka za Podgoro v Krminu

Juventina je potrdila svojo dobro formo, tudi pri nedeljski tekmi na domačem igrišču v Štandrežu, kjer je gladko odpravila ekipo S. Marco iz Zagraja z rezultatom 2:0. Igra je bila ves čas zelo lepa ter se je odvijala v premoči domačinov. Gole sta zabila Ferfolja in Montico. Prvi je streljal izven kazenskega območja, Montico pa je lepo preigral obrambo ter neubranljivo poslal žogo mimo vratarja v mrežo. S to zmago so se Juventinci utrdili na sredi lestvice na šestem mestu. Potek tekme je dokazal, da če gredo na tekmo s trdno voljo in disciplino tudi uspeh ne izostane. Vsekakor bodo morali domačini ta teden pridno trenirati, ker jih čaka prihodnjo nedeljo težka naloga proti Itali na njenem igrišču v Gradiški.

Sovodenjci so v nedeljo igrali doma proti Farri, vendar pa niso zaigrali tako lepo in vztrajno kot prejšnjo nedeljo. Zato so tudi tekmo izgubili z visokim rezultatom 4:0. Pravzaprav so domačini lepo igrali samo prve pol ure. Ko so gostje zabili svoj prvi gol, so odnehali in vrgli puško v koruzo. Če bi vztrajali v igri tudi potem, bi bil rezultat vsekakor zanje bolj ugoden, vsaj kar se števila golov tiče.

Podgora je prinesla iz Krmina eno točko, ker se je tekma s Cormontium zaključila neodločno 1:1. Vsekakor jih to mnogo ne moti, ker so še vedno odločno na prvem mestu na lestvici z razliko petih točk pred Bračanom.

V SMUČARSKIH SKOKIH

Ludvik Zajc slovenski prvak

Marjan Pečar na drugem mestu

LJUBLJANA, 8. — Ludvik Zajc je v nedeljo osvojil naslov republiškega prvaka v smučarskih skokih. Tekmovanje je bilo na skakalnici v Šiški, kjer se je zbralo precej ljubiteljev te drzne panoge.

Že po prvi seriji skokov je bilo jasno, da bo borba za slovenski naslov potekala med Zajcem in Marjanom Pečarjem. Zaradi dolgih in drznih skokov se je posebno izkazal Eržen, ki pa ni znal izrabiti Zajčevega padca. Eržen je sicer skočil najdlje — 69,5 m — a je žal padel. Letos tako niso izboljšali rekorda skakalnice, ki z 69 m pripada Ludviku Zajcu.

Izidi skokov za prvenstvo Slovenije so naslednji:

1. LUDVIK ZAJC (JLA) 225 točk (68 in 67,5 m)
2. Marjan Pečar (Mojstr.) 208,2 (66,5, 65)
3. Miro Oman (Enot.) 192,8 (62, 61)
4. Oto Giacomelli (E) 192,2 (61,5, 63)
5. Marjan Koprivšek (E) 190 (61,5, 62)
6. Peter Eržen (E) 187,9 (69,5 p. 64)
7. Andrej Nahtigal (E) 183 (61, 57,5)
8. Stanko Smolej (Javornik) 176,9 (57,56,5)

ZA «3 - TRE»

TRIDENT, 8. — Za mednarodno tekmovanje v alpskih disciplinah «3-Tre», ki bo 12. t. m. (smuk), 13. (veleslalom), in 14. (slalom) v Madonni di Campiglio, je najavljen nastop naslednjih smučarjev:

AVSTRIJA: Messner, Sodat, Staffer, Schwaiger, Recher, Plorer, Tritscher in Ranter Franz.

FRANCIJA: Mauduit, Melquiond, Doux, Fourno, Jallifier, Garcin, Georges Coquillard, Bemard Coquillard Charvin.

ŠVICA: Pitteloud Alby, Schlunegger Hans, Sprecher, Beat Zogg, Hanspeter Rohr, Sepp von Allmen, Bozner, Alviger.

BOLGARIJA: Angelov, Atanassov, Čalamanov, Tuntarov, Nedjalkov.

NEMČIJA: Hagn, Mayr, Pietsch, Wurmer, Wohner.

ŠPANIJA: Garriga, Garcia, Adserà.

ITALIJA: Dibona, Mahlknecht, Maccari, Mussner, Casse, Valentini, Zandegiacomo, Berloffa, Zanni, De Biasio, Sperotti, Gabriele Colò, Moser.

Totocalcio

Atalanta—Torino	(0-0)	X
Bologna—Genoa	(2-1)	1
Juventus—Catania	(4-1)	1
Lazio—Fiorentina	(0-1)	2
Mantova—Foggia	(0-0)	X
Messina—Inter	(0-1)	2
Milan—Vicenza	(0-1)	2
Sampdoria—Cagliari	(1-0)	1
Varese—Roma	(1-1)	X
Trani—Palermo	(1-1)	X
Venezia—Lecco	(0-0)	X
Treviso—Solbiatese	(2-2)	X
Taranto—Reggina	(2-2)	X

KVOTE

13 — 2.058.700 lir
12 — 43.150 »

TOTIP

1.	—	1. ElaideRodney	1
		2. Elma	X
2.	—	1. Esarca	X
		2. Okawa	2
3.	—	1. Gabrio	X
		2. Arabo	2
4.	—	1. Desaix	1
		2. Wander	X
5.	—	1. Tuber	2
		2. Geronimo	X
6.	—	1. Coccinella	1
		2. Oleis	1

KVOTE

12 — 8.432.589 lir
11 — 312.318 »
10 — 25.096 »

M. ŠAJINOV

1.

«Cvetočih lic...»

Iz delovanja mladinskih društev v Trstu pred štiridesetimi leti

Konec leta 1918 je prinesel tržaškim Slovencem velikansko spremembo. Preko noči so bili pahnjeni iz objema prostrane večnarodnostne države, ki je zavzemala dobršen del srednje Evrope, na rob nove države, katere ljudje so jim bili po miselnosti, navadah in obnašanju povsem tuji. Ta sprememba bi še niti ne bila tako huda in bi se dala še prenašati, če ne bi Slovenci utrpeli nove vsestranske škode z nastopom novega gibanja, ki se je kmalu zatem pojavilo v Italiji. Avtoritativni režim fašistov, ki je bil prav tako vsiljen tudi italijanskemu narodu, se je še posebej pokazal škodljiv Slovencem. Italijanom, vsaj v narodnostnem pogledu, ni mogel škoditi, smrtno nevaren pa je bil Slovencem, ki so kot narodna manjšina bili od tedaj dalje pahnjeni na raven popolne narodne brezpravnosti.

V mojem rojstnem kraju, pri Sv. Ivanu, se je mladina do nastopa fašizma že v svojih najzgodnejših letih vključila v «Sokola». Kaj je organizacija «Sokol» pomenila, od nas otrok pravzaprav nihče ni vedel. Komaj smo bili godni, da smo se lahko sami obesili na kakšen drog, je to že pomenilo, da smo lahko prestopili prag «Narodnega doma». Za nas otroke je bil «Narodni dom» hiša skrivnostnih sanj in strahu, porojenega iz spoštovanja, kajti tam so se zbirali vsi tisti, katere smo na cesti spoštljivo in že od daleč pozdravljali. Pa tudi velika in visoka dvorana je bila tam, polna telovadnega orodja, kateremu niti imena nismo vedeli. Neizmerno smo občudovali odrasle fante, katere smo nepremično gledali ure in ure, kako so se vrteli na drogu in opravljali vratolomne vaje. Pravo čudo pa je bilo za nas, ko so se telovadci postavljali na bradlji s tako lahkoto na roke. Uverjeni smo bili, da se kaj takega nam ne bo nikoli posrečilo, da takim vajam nikdar ne bomo dorasli, zlasti še, ker nas otrok na telovadno orodje še niso puščali. Morda so imeli tudi prav. Spominjam se, da sem nekoč obležal pod bradljo, s katere sem padel vznak. S hrbtom sem priletel na podstavek. Zastal mi je dih in le z veliko težavo sem se pobral s tal. Morda da vrstniki, ki so bili priča mojemu padcu, niso niti opazili, da mi je bilo zelo hudo. Pa četudi bi opazili, bi mi itak ne mogli pomagati, ker bi enostavno ne znali. Toda res je, da me je v hrbtu zelo bolelo in da sem se več mesecev pregibal z veliko težavo. Bolečine sem doma skrbno prikrival in mislim, da je bila zlasti moja mati takrat zelo zadovoljna z menoj. Gotovo je imela v vsej naši okolici najbolj mirnega fanta.

Ko so bolečine čez nekaj mesecev polagoma prešle, sem začel —spet zahajati v «Narodni dom». V dvorani nas je učitelj Požar uvrščal v dve vrsti, kajti bilo nas je veliko, morda petdeset, morda še več, vsekakor pa ne manj. Med nami ni bilo niti enega, ki bi bil obut, in če je kdo tudi bil, se je moral iz solidarnosti sezuti. Raztrgani, razkuštrani in od prahu umazanih nog smo stali pred Požarjem kakor ukopani. Kadar je zarjovel na nas, smo se izbočili in ostali v pozoru kakor kipi. Če kdaj vrsta ni bila ravna, ali če je na povelje nismo takoj naravnali, je šel Požar vzdolž nje z iztegnjeno in v pest sklenjeno roko, s katero je oplazil vse tiste, ki so stali preveč iz vrste, da so se opotekli. Rekli so nam, da se moramo pri telovadbi priučiti predvsem reda in discipline. Zato smo stali v vrsti izbočenih prsi in z nazaj potegnjenim trebuhom. Saj tega nismo niti imeli, ampak pasove smo le stiskali in nategovali, da nam je dih zastajal in da so se nam pokazala tanka in suha rebra.

Ko sem bil še v otroški dobi, sem bil naravnost obseden od čuta za čistočo. Če sem bil kdaj kam namenjen, čeprav morda samo do sosedov, sem prej šel k materi in po povprašal:

«Ali sem čist, mati?», in ji nastavil obraz, da mi ga je pregledala.

«Kam pa greš?» mi je z vprašanjem odgovorila, gotova, da se nekam odpravljam.

«K naraščaju grem», sem često odgovoril.

Zelo mi je ugajala ta beseda, čeprav njenega pravega pomena še nisem dodobra razumel. Toda slišal sem jo v «Narodnem domu» in meni se je zdela nadvse imenitna.

Potem pa je nekega dne počilo. Bilo je jutro 12. novembra 1921, ko mati prebudi starejšo sestro in mene.

Sv. Ivan, kakršen je bil l. 1923, ko je bil še pravo tržaško predmestje

«Pojdita pogledat, kako se kadi. Spet so hudiči zanetili. Glejta, kako «Narodni dom» gori.»

Naglo sem skočil iz postelje, si nataknil kratke hlače in kdo ve, morda še bosonog zdrvel na strmo cesto, ki vodi k Šubanovi gostilni, od koder se je videla cela zgradba «Narodnega doma». Ko sem prišel tja, je bila tam zbrana množica ljudi. Vsi so strmeli v zgorelo in še kadečo se dvorano, ki je bila uničena do tal. Močno se je še kadilo in gasilci so opravljali poslednja dela pri dokončnem odstranjevanju skritih žarišč ognja. Nihče ni govoril. V očeh nekaterih sem opazil solze Tudi mene je tedaj nekaj stisnilo, čeprav še nisem mogel razumeti daljnosežnosti tega dejanja. Le to sem razumel: konec je telovadbe, konec naraščaja, konec mojih sanj, da bi se mogel še kdaj vrteti na drogu, tako kakor sem videl odrasle telovadce.

Ljudje so pri Sv. Ivanu še dolgo govorili o požigu «Narodnega doma». Kazalo je, da jim je bil požig najvažnejši predmet vsakodnevnega razgovora. V meni pa se je porodil strah pred ognjem, ki se me je držal še dolgo potem, ko sem že bil odrasel. Saj drugače skoro ne bi moglo biti. To je bil že tretji požig, kateremu sem prisostvoval.

Ko je 13. 7. 1920 gorel «Balkan» in je bilo vse mesto zavito v težak gost dim, smo tekli otroci v Tomaževo reber za našo hišo, od koder se je nudil lep razgled na mesto in morje. Takrat še nisem mogel ničesar razumeti, ali pa prav malo. Navzlic temu pa sem z radovednostjo poslušal starejšo sestro, ki je doma pripovedovala, kako je odgovorila sosedovemu fantu. Ime mu je bilo Giulio in pri njem doma so govorili laško, kajti to je bila v našem koncu edina laška družina, katere otroci so govorili tudi v našem jeziku. Saj drugače tudi niso mogli, ker je bil v tej dobi jezik ulice slovenski jezik in se je italijanščina le kdaj pa kdaj kje slišala. Ta Giulio torej je pikro pripomnil moji sestri:

(Se nadaljuje)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6 - II. TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica Silvio Pellico 1 - II. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — Vnaprej: četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 7.700 lir — SFRJ: v tednu 20 din, mesečno 420 din — Nedeljska: posamezna 50 din, 2.400 din za leto 1965. — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/I., telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani 600-14-603 86 — OGLASI: Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda. — Oglasi tržaške in goriške pokrajine se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana». — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska, Trst